

МВС УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор Одеського державного
університету внутрішніх справ
генерал поліції третього рангу

І.П. Катеринчук

І.П. Катеринчук

2019

ПРОГРАМА

первинної професійної підготовки курсантів

освітній ступень «бакалавр»

галузь знань 08 Право

спеціальність 081 Право

для курсантів факультету підготовки фахівців

для органів досудового розслідування

2019 рік

Програма первинної професійної підготовки курсантів освітнього ступеня «бакалавр», галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».
25.06.2019 - 57 с.

Розробники: старший науковий співробітник групи науково-методичного забезпечення навчального процесу навчально-методичного відділу Бутенко В.С.

Обговорено та схвалено навчально-методичною радою Одеського державного університету внутрішніх справ.
Протокол від 25.06.2019 № 13

Обговорено та схвалено Вченою радою Одеського державного університету внутрішніх справ.
Протокол від 26.06.2019 № 10

I. ВСТУП

Первинна професійна підготовка курсантів 1-го курсу навчання, є дуже актуальною на сьогодні. У своїй подальшій професійній діяльності вони будуть стикатися з низкою питань, вирішення яких потребує високопрофесійної підготовки.

З цією метою й була розроблена дана програма первинної професійної підготовки. Підібрана у ній тематика слугуватиме закріпленню рівня базових знань і розвитку умінь, необхідних для ефективного вирішення завдань професійної діяльності поліцейських. Під час висвітлення тем у курсантів формуватиметься потреба в постійному підвищенні свого професійного рівня та вдосконаленні службової компетентності, удосконалюватимуться навички самоосвіти.

За результатами навчання курсанти отримають знання про основні засади, методи та засоби розвитку і вдосконалення діяльності поліцейських, оволодіють належним інструментарієм для подолання проблем у професійній діяльності.

Курсант повинен знати: Конституцію та інші закони України; укази Президента України, постанови та розпорядження Кабінету Міністрів України, інші нормативно-правові акти, що регулюють роботу поліцейських.

Курсанти повинен уміти:

орієнтуватися в основних вимогах щодо компетенції та діяльності поліцейських;

правильно аналізувати, узагальнювати та систематизувати інформацію щодо якісної реалізації повноважень поліцейських;

оптимально застосовувати отриманні знання під час практичної діяльності.

Програма регламентує перелік навчальних дисциплін та відповідних тем, обов'язкових для вивчення, їх зміст, обсяг, мету навчання, форми поточного та підсумкового контролю.

II. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва навчальних дисциплін та тем	Заплановано годин	У т.ч. лекції	У т.ч. семінари, практичні заняття	У т.ч. самостійна та індивідуальна робота
1.	Загальнопрофесійна підготовка	126	14	10	102
1.1.	Основи конституційного права. Забезпечення прав і свобод людини. Практика Європейського суду з прав людини*	16	-	-	16
1.2.	Антикорупційне законодавство**	8	-	-	8
1.3.	Професійна етика. Ефективна комунікація*	18	-	-	18
1.4.	Толерантність та недискримінація в роботі поліцейських**	6	-	-	6
1.5.	Взаємодія з населенням на засадах партнерства**	6	-	-	6
1.6.	Стресостійкість **	12	-	-	12
1.7.	Організаційно-правові основи діяльності Національної поліції	14	10	4	-
1.7.1.	Основні положення Закону України «Про Національну поліцію»	2	2	-	-
1.7.2.	Правові засади застосування поліцейських заходів	4	2	2	-
1.7.3.	Поняття, зміст, правові засади публічної (громадської) безпеки і порядку. Організація діяльності поліції щодо забезпечення публічної безпеки і порядку під час проведення масових заходів	2	2	-	-
1.7.4.	Несення служби поліцейськими. Поліцейське реагування на заяви та повідомлення громадян	4	2	2	-
1.7.5.	Дисципліна та законність в діяльності поліції	2	2	-	-
1.8	Запобігання та протидія домашньому насильству	10	4	6	-
1.8.1.	Проблематика насильства в сім'ї та правові методи її врегулювання	4	2	2	-
1.8.2.	Робота поліцейського щодо попередження і виявлення насильства в сім'ї	6	2	4	-
1.9.	Документоведення в службовій діяльності*	8	-	-	8

№ з/п	Назва навчальних дисциплін та тем	Заплановано годин	У т.ч. лекції	У т.ч. семінари, практичні заняття	У т.ч. самостійна та індивідуальна робота
1.10.	Основні положення правил дорожнього руху*	8	-	-	8
1.11.	Охорона праці*	20	-	-	20
2.	Професійно-теоретична підготовка	172	104	40	28
2.1.	Основи адміністративно-юрисдикційної діяльності	48	32	16	-
2.1.1.	Поняття адміністративного проступку і адміністративно-юрисдикційної діяльності органів Національної поліції, її зміст та особливості	4	4	-	-
2.1.2.	Адміністративна відповідальність. Поняття та склад адміністративного правопорушення	6	4	2	-
2.1.3.	Адміністративні правопорушення, що посягають на громадський порядок, громадську безпеку	6	4	2	-
2.1.4.	Адміністративні правопорушення, що посягають на встановлений порядок управління	6	4	2	-
2.1.5.	Адміністративні правопорушення проти власності, у сфері торгівлі	6	4	2	-
2.1.6.	Адміністративні правопорушення в галузі охорони здоров'я населення	2	2	-	-
2.1.7.	Адміністративні правопорушення на транспорті	4	2	2	-
2.1.8.	Провадження в справах про адміністративні правопорушення	8	4	4	-
2.1.9.	Заходи забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення	6	4	2	-
2.2.	Основи кримінального права	36	32	4	-
2.2.1.	Поняття та система кримінального права України	2	2	-	-
2.2.2.	Закон про кримінальну відповідальність	2	2	-	-
2.2.3.	Злочин і його види. Склад злочину	6	4	2	-
2.2.4.	Незакінчений злочин (стадії вчинення злочину)	2	2	-	-
2.2.5.	Співучасть у вчиненні злочину	2	2	-	-

№ з/п	Назва навчальних дисциплін та тем	Заплановано годин	У т.ч. лекції	У т.ч. семінари, практичні заняття	У т.ч. самостійна та індивідуальна робота
2.2.6.	Множина злочинів (повторність, сукупність, рецидив)	2	2	-	-
2.2.7.	Злочини проти життя та здоров'я особи	6	4	2	-
2.2.8.	Злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості особи	2	2	-	-
2.2.9.	Злочини проти власності	2	2	-	-
2.2.10.	Злочини проти безпеки руху та експлуатації транспорту	2	2	-	-
2.2.11.	Злочини проти громадського порядку та моральності	2	2	-	-
2.2.12.	Злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші злочини проти здоров'я населення	2	2	-	-
2.2.13.	Злочини у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг	2	2	-	-
2.2.14.	Злочини проти правосуддя	2	2	-	-
2.3.	Наркотичні засоби, психотропні речовини та їх аналоги. Ознаки наркотичного сп'яніння**	14	-	-	14
2.4.	Основи кримінальної процесуальної діяльності	32	18	14	-
2.4.1.	Поняття кримінального процесу та засади кримінального провадження. КПК	4	2	2	-
2.4.2.	Учасники кримінального провадження	4	2	2	-
2.4.3.	Докази і доказування у кримінальному процесі	4	2	2	-
2.4.4.	Заходи забезпечення кримінального провадження не пов'язані із позбавленням волі	4	2	2	-
2.4.5.	Запобіжні заходи. Затримання особи	4	2	2	-
2.4.6.	Слідчі та негласні (розшукові) дії	6	4	2	-
2.4.7.	Основні етапи досудового розслідування	6	4	2	-

№ з/п	Назва навчальних дисциплін та тем	Заплановано годин	У т.ч. лекції	У т.ч. семінари, практичні заняття	У т.ч. самостійна та індивідуальна робота
2.5.	Привентивна (профілактична) поліцейська діяльність	12	8	4	-
2.5.1.	Правові основи та організація превентивної (профілактичної) поліцейської діяльності	4	2	2	-
2.5.2.	Індивідуально-превентивна (профілактична) діяльність поліцейського	2	2	-	-
2.5.3.	Індивідуальна та загальна превентивна діяльність поліцейського щодо дітей	2	2	-	-
2.5.4.	Попередження і припинення правопорушень підрозділами поліції	4	2	2	-
2.6.	Інформаційні технології в поліцейській діяльності. Безпека роботи з інформацією*	14	-	-	14
2.7.	Основи криміналістики	16	14	2	-
2.7.1.	Криміналістика – наука про розслідування злочинів	2	2	-	-
2.7.2.	Використання ознак зовнішності людини під час розслідування злочинів	2	2	-	-
2.7.3.	Основи криміналістичного дослідження документів	2	2	-	-
2.7.4.	Основи криміналістичного зброєзнавства	2	2	-	-
2.7.5.	Основи трасології	2	2	-	-
2.7.6.	Криміналістичні обліки	2	2	-	-
2.7.7.	Огляд місця події та його учасники	4	2	2	-
3.	Професійно-практична підготовка	404	-	18	386
3.1.	Фізична підготовка (тактика самозахисту)*	90	-	-	90
3.2.	Тактична підготовка (перевірка документів)*	90	-	-	90
3.3.	Дії поліцейського на місці події	18	-	18	
3.3.1.	Дії поліцейського на місці скоєння квартирної крадіжки	6	-	6	

№ з/п	Назва навчальних дисциплін та тем	Заплановано годин	У т.ч. лекції	У т.ч. семінари, практичні заняття	У т.ч. самостійна та індивідуальна робота
3.3.2.	Дії поліцейського на місці скоєння розбійного нападу	6	-	6	
3.3.3.	Дії поліцейського на місці скоєння вбивства	6	-	6	
3.4.	Вогнева підготовка*	90	-	-	90
3.5.	Стройовий вишкіл та службова дисципліна**	20	-	-	20
3.6.	Домедична підготовка*	50	-	-	50
3.7.	Навчальна практика*	46	-	-	46
4.	Кваліфікаційна атестація (комплексний екзамен)	6			
	Разом за програмою первинної професійної підготовки курсантів	702	118	68	522

* навчальні дисципліни, які підлягають перезарахуванню, оскільки викладаються за планом підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 081 «Право»;

** навчальні дисципліни, які підлягають перезарахуванню, оскільки викладаються за програмою табірних зборів.

Ш. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ

1. ЗАГАЛЬНОПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА

1.1. ОСНОВИ КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ. ПРАКТИКА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ

(за навчальним планом підготовки бакалаврів)

1.2. АНТИКОРУПЦІЙНЕ ЗАКОНОДАВСТВО

(за навчальним планом табірних зборів)

1.3. ПРОФЕСІЙНА ЕТИКА. ЕФЕКТИВНА КОМУНІКАЦІЯ

(за навчальним планом підготовки бакалаврів)

1.4. ТОЛЕРАНТНІСТЬ ТА НЕДИСКРИМІНАЦІЯ В РОБОТІ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

(за навчальним планом табірних зборів)

1.5. ВЗАЄМОДІЯ З НАСЕЛЕННЯМ НА ЗАСАДАХ ПАРТНЕРСТВА

(за навчальним планом табірних зборів)

1.6. СТРЕСОСТІЙКІСТЬ

(за навчальним планом табірних зборів)

1.7. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ОСНОВИ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ

Тема 1.7.1. Основні положення Закону України «Про Національну поліцію»

Лекція – 2 год.

Навчальна мета: формування поняттєво-категоріального апарату з відповідної теми, а також систематизованих стійких знань курсантів загальних вимог закону України «Про Національну поліцію».

Виховна мета: сформувати знання, розуміння вимог закону України «Про Національну поліцію», вміло застосовувати отримані курсантами знання в практичній діяльності.

Навчальне обладнання, ТЗН: електронні підручники, посібники, мультимедійні слайди, комп'ютер.

Наочні засоби: тексти нормативних документів, схеми, таблиці.

План лекції (навчальні питання):

1. Поняття та завдання Національної поліції.
2. Правова основа діяльності поліції.

3. Принципи діяльності поліції.
4. Система Національної поліції.
5. Структура апарату Національної поліції України
6. Статус поліцейського.
7. Правова основа діяльності органів досудового розслідування.
8. Слідчий слідчого підрозділу Національної поліції України, його повноваження відповідно до КПК України та інших нормативно-правових актів.

Тема 1.7.2. Правові засади застосування поліцейських заходів

Лекція – 2 год.
Практичне заняття – 2 год.

Навчальна мета: формування поняттєво-категоріального апарату з відповідної теми, а також систематизованих стійких знань курсантів вимог закону України «Про Національну поліцію» щодо поняття, видів та порядку застосування поліцейських заходів.

Виховна мета: сформувати знання, розуміння вимог закону України «Про Національну поліцію» щодо поліцейських заходів, вміло їх застосовувати в практичній діяльності.

Навчальне обладнання, ТЗН: електронні підручники, посібники, мультимедійні слайди, комп'ютер.

Наочні засоби: тексти нормативних документів, схеми, таблиці.

План лекції (навчальні питання):

1. Поняття поліцейських заходів.
2. Види поліцейських заходів.
3. Превентивні поліцейські заходи та їх характеристика.
4. Примусові поліцейські заходи та їх характеристика.

Ситуаційні завдання

Відповідно до робочої програми навчальної дисципліни.

Тема 1.7.3. Поняття, зміст, правові засади публічної (громадської) безпеки і порядку. Організація діяльності поліції щодо забезпечення публічної безпеки і порядку під час проведення масових заходів

Лекція – 2 год.

Навчальна мета: формування поняттєво-категоріального апарату з відповідної теми, а також систематизованих стійких знань курсантів вимог закону України «Про Національну поліцію» щодо поняття, змісту, правових засад публічної (громадської) безпеки і порядку.

Виховна мета: сформувати знання, розуміння вимог закону України «Про Національну поліцію» щодо поняття, змісту, правових засад публічної (громадської) безпеки і порядку.

Навчальне обладнання, ТЗН: електронні підручники, посібники, мультимедійні слайди, комп'ютер.

Наочні засоби: тексти нормативних документів, схеми, таблиці.

План лекції (навчальні питання):

1. Поняття та види заходів з масовою участю громадян (мирні зібрання, святкові та пам'ятні заходи, спортивні заходи, охоронні заходи, вибори).
2. Взаємодія та комунікація поліції з учасниками масових заходів. Управління натовпом під час проведення масових заходів. Припинення правопорушень під час проведення масових заходів. Особливості дій поліції при припиненні масових заворушень.
3. Особливості забезпечення публічної безпеки та порядку під час проведення спортивних змагань та футбольних матчів.
4. Забезпечення публічної безпеки та порядку під час виборів.

Тема 1.7.4. Несення служби поліцейськими. Поліцейське реагування на заяви та повідомлення громадян

Лекція – 2 год.

Практичне заняття – 2 год.

Навчальна мета: формування поняттєво-категоріального апарату з відповідної теми, а також систематизованих стійких знань курсантів вимог закону України «Про Національну поліцію» щодо порядку несення служби поліцейськими.

Виховна мета: сформувати знання, розуміння вимог закону України «Про Національну поліцію» щодо порядку несення служби поліцейськими.

Навчальне обладнання, ТЗН: електронні підручники, посібники, мультимедійні слайди, комп'ютер.

Наочні засоби: тексти нормативних документів, схеми, таблиці.

План лекції (навчальні питання):

1. Основні обов'язки та повноваження поліцейського під час несення служби.
2. Організація діяльності підрозділів патрульної поліції та відділень моніторингу відокремлених структурних підрозділів (відділів, відділень) територіальних органів Національної поліції України.
3. Сектор превенції патрульної поліції .
4. Види нарядів поліції.
5. Підготовка до несення служби. Інструктаж перед початком несення служби.
6. Спорядження та однострій поліцейського.
7. Заходи безпеки при поводженні зі зброєю під час несення служби.

8. Основні форми та методи несення служби. Патрулювання.
9. Правові засади реагування поліцейського на заяви та повідомлення про правопорушення або події.

Ситуаційні завдання

Відповідно до робочої програми навчальної дисципліни.

Тема 1.7.5. Дисципліна та законність в діяльності поліції

Лекція – 2 год.

Навчальна мета: формування поняттєво-категоріального апарату з відповідної теми, а також систематизованих стійких знань курсантів вимог щодо дисципліни та законності в діяльності поліції.

Виховна мета: сформувати знання, розуміння вимог закону України «Про Національну поліцію» щодо дисципліни та законності в діяльності поліції.

Навчальне обладнання, ТЗН: електронні підручники, посібники, мультимедійні слайди, комп'ютер.

Наочні засоби: тексти нормативних документів, схеми, таблиці.

План лекції (навчальні питання):

1. Система правового забезпечення службової дисципліни.
2. Визначення принципів етики працівників МВС.
3. Особливості службової дисципліни.
4. Дисциплінарна відповідальність поліцейських та заходи заохочення поліцейських.
5. Кримінальна, адміністративна, та цивільно-правова відповідальність поліцейських.
6. Правове забезпечення законності в діяльності Національної поліції.
7. Роль підрозділів внутрішньої безпеки у дотриманні законодавства та дисципліни в органах поліції.

Література:

1. Конституція України від 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07 грудня 1984 року // Відомості Верховної Ради України. – 1984. – № 51. – Ст. 1122.
3. Про дорожній рух: Закон України від 30 червня 1993. // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – №31. – С. 338.
4. Про Національну поліцію: Закон України від 02 липня 2015 р. // Відомості Верховної Ради. - 2015. - № 40-41. - Ст.379
5. Про затвердження Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в органах поліції : наказ МВС України № 1376 від 06.11.2015 року // Офіційний вісник України. – 2015. - № 99. - стор. 201. - Ст. 3405

6. Про затвердження Інструкції з оформлення поліцейськими матеріалів про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані не в автоматичному режимі : наказ МВС України № 1395 від 07.11.2015 року // Офіційний вісник. - 2015. - № 88. – Ст. 2964.

7. Про затвердження Положення про Національну поліцію [Електронний ресурс] : Постанова Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2015 р. № 877 – Електрон. дан. (1 файл). – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua> - Назва з екрана.

8. Про затвердження Положення про організацію первинної професійної підготовки поліцейських, яких вперше прийнято на службу в поліції [Електронний ресурс]: Наказ МВС від 16.02.2016 № 105 - Електрон. дан. (1 файл). – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua> - Назва з екрана.

9. Про затвердження Правил етичної поведінки працівників апарату Міністерства внутрішніх справ України, територіальних органів, закладів, установ і підприємств, що належать до сфери управління МВС [Електронний ресурс] : Наказ МВС України від 28.04.2016 № 326 - Електрон. дан. (1 файл). – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua> - Назва з екрана.

10. Авер'янов В.Б. Адміністративне право України: Академічний курс : Адміністративна діяльність: Навчальний посібник. – Львів: Вид-во ЛьвДУВС, «Правова єдність», 2009. – 432 с.

11. Битяк Ю.П. Адміністративне право / Ю.П. Битяк (кер. авт. кол.), В.М. Гаращук, В.В. Богуцький. – Х. : Право, 2010. – 624 с.

12. Гладун З.С. Адміністративне право України : навч. посіб.-довід. для підгот. до іспиту / З.С. Гладун. – Т. : ТНЕУ, 2008. – С. 172.

13. Демський Е.Ф. Адміністративне процесуальне право України : навч. посіб. / Е.Ф. Демський. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 495 с.

14. Денчук Р.О. Адміністративне право України : метод. рек. з проведення практ. занять / Р.О. Денчук. – О. : СВД Черкасов, 2008. – 91 с.

15. Дмитриев Ю.А. Административное право : учебник / Ю.А. Дмитриев, И.А. Полянский, Е.В. Трофимов. – М. : Эксмо, 2009. – 928 с.

16. Калюжний Р.А. Кодекс України про адміністративні правопорушення : науково-практичний коментар. / Р.А. Калюжний, А.Т. Комзюк, О.О. Погрібний та інш. – К. : Правова єдність, 2008. – 781 с.

17. Кисіль З.Р. Адміністративне право : навч. посіб. 2-ге вид. / З. Р. Кисіль, М.В. Ковалів, Р.В. Кисіль. – К. : Правова єдність, 2009. – 465 с.

18. Ковалів М.В. Адміністративна діяльність : навч. посіб. / М.В. Ковалів, З.Р. Кисіль, Д.П. Калаянов. – К. : Правова єдність, 2009. – 432 с.

19. Ковалів М.В. Адміністративна діяльність : підручник / З.Р. Кисіль, М.В. Ковалів, Р.В. Кисіль. – К. : Правова єдність, 2009.- 432 с.

20. Колпаков В.К. Адміністративна відповідальність (адміністративно-деліктне право) : навч. посіб./ В.К. Колпаков. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 256 с.

21. Кузьменко О.В. Адміністративне процесуальне право України : підручник / О.В. Кузьменко. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 416 с.

22. Макарейко Н.В. Административное право: конспект лекций : / Н.В. Макарейко. – М. : Высшее образование, 2009. – 189 с.
23. Макаренко А.В. Адміністративне право. Загальна частина : навч.-метод. посіб. для самост. вивчення дисципліни / А.В. Макаренко. – К. : КНЕУ, 2008. – 264 с.
24. Мосьонз С.О. Адміністративне право України у визначеннях та схемах : навч. посіб./ С.О. Мосьонз. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 272 с.
25. Овсянко Д.М. Административное право в схемах и определениях : учеб. пособие / Д.М. Овсянко. – М. : Юристъ, 2009. – 84 с.
26. Остапенко О.І. Адміністративне право : навч. посіб. / О.І. Остапенко, З.Р. Кісіль, М.В. Ковалів, Р.В. Кісіль. – К. : Правова єдність, 2008. – 533 с.
27. Попов Л.Л. Административное право : учебник / Л.Л. Попов. – М. : Проспект, 2008. – С. 688.
28. Смоленский М.Б. Административное право : учеб. пособие / М.Б. Смоленский. – М. : Феникс, 2008. – 312 с.
29. Тимошенко И. Административное право : конспект лекций. / И. Тимошенко. – М. : Феникс, 2008. – 316 с.

1.8. ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЯ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ

Тема 1.8.1. Проблематика насильства в сім'ї та правові методи її врегулювання

Лекція – 2 год.

Практичне заняття – 2 год.

Навчальна мета: формування поняттєво-категоріального апарату з відповідної теми лекції, опрацювати базові поняття з теми, основні вимоги щодо застосування законодавства України щодо роботи поліцейських з попередження насильства в сім'ї.

Виховна мета: сприяти формуванню вмінь та навиків управлінської діяльності, вміло застосовувати отримані слухачами знання в практичній діяльності під час організації роботи із попередження насильства в сім'ї.

Розвивальна мета: розвинути здібності у здійсненні організації діяльності з попередження насильства в сім'ї.

Навчальне обладнання, ТЗН: електронні підручники, посібники, мультимедійні слайди, комп'ютер.

Наочні засоби: зразки документів, тексти нормативних документів.

План лекції (навчальні питання):

1. Поняття насильства в сім'ї, його види, причини та прояви.
2. Національне та міжнародне законодавство з попередження насильства в сім'ї.

3. Відповідальність за вчинення насильства в сім'ї.
4. Масштаби проблеми та стереотипи.
5. Діти як група ризику.

План практичного заняття (навчальні питання):

1. Практично розв'язати питання щодо видів насильства в сім'ї, причини та прояв їх виникнення.
2. Практично впровадити норми національного та міжнародного законодавства під час розв'язання питань щодо попередження насильства в сім'ї.
3. Надавати розгорнуту кваліфікацію діям особи за вчинення ним заходів пов'язаних з насильством в сім'ї.

Тема 1.8.2. Робота поліцейського щодо попередження і виявлення насильства в сім'ї

Лекція – 2 год.

Практичне заняття – 4 год.

Навчальна мета: формування поняттєво-категоріального апарату з відповідної теми, опрацювати базові поняття з теми, основні вимоги щодо застосування законодавства України щодо роботи поліцейських з попередження насильства в сім'ї .

Виховна мета: сприяти формуванню вмінь та навиків управлінської діяльності, вміло застосовувати отримані слухачами знання в практичній діяльності під час організації роботи із попередження насильства в сім'ї.

Розвивальна мета: розвинути здібності організації діяльності з попередження насильства в сім'ї.

Навчальне обладнання, ТЗН: електронні підручники, посібники, мультимедійні слайди, комп'ютер.

Наочні засоби: зразки документів, тексти нормативних документів.

План лекції (навчальні питання):

1. Державні органи та громадські організації як суб'єкти протидії насильству в сім'ї та їх взаємодія.
2. Підстави та порядок вжиття заходів попередження насильства в сім'ї.
3. Спеціальні заходи з попередження насильства в сім'ї.

План практичного заняття (навчальні питання):

1. Порядок здійснення загальних заходів щодо попередження насильства в сім'ї.
2. Порядок здійснення спеціальні заходи щодо попередження насильства в сім'ї.
3. Алгоритм дій поліцейських щодо припинення та документування факту насильства в сім'ї, та надання допомоги постраждалим особам.
4. Вирішення тестових завдань.

Література:

1. Конституція України : прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 1984. – Додаток до № 51. – Ст. 1122.
3. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків: Закон України від 08.09.2005.
4. Про Національну поліцію: Закон України від 02 липня 2015 року.
5. Про попередження насильства в сім'ї : Закон України від 15 листопад 2001 р. № 2789-III : станом на 23 груд. 2015 р. // Відомості Верховної Ради. – 2002. – № 10. – Ст. 70.
6. Наказ від 19.08.2014 № 564/836/945/577 «Про затвердження Порядку розгляду звернень та повідомлень з приводу жорстокого поводження з дітьми або загрози його вчинення».
7. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 23.01.2004 № 38 «Про затвердження заходів щодо виконання Закону України «Про попередження насильства в сім'ї» та Примірною положення про центр медико-соціальної реабілітації жертв насильства в сім'ї».
8. Наказ Міністерства соціальної політики України 08.05.2014 № 281 «Методичні рекомендації щодо організації проходження корекційних програм особами, які вчиняють насильство в сім'ї».
9. Наказ Мінсім'ямолодьспорту та МВС України від 7 вересня 2009 р. № 3131/386 «Про затвердження Інструкції щодо порядку взаємодії управлінь (відділів) у справах сім'ї, молоді та спорту, служб у справах дітей, центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді та відповідних підрозділів органів внутрішніх справ з питань здійснення заходів з попередження насильства в сім'ї».
10. Постанова Кабінету Міністрів України від 12.05.2004 р. № 608 «Про затвердження Типового положення про центр соціально-психологічної допомоги».
11. Постанова Кабінету Міністрів України від 21.11.2013 р. № 895 «Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах».
12. Постанова Кабінету Міністрів України від 26.04.2003 р. № 616 «Про затвердження порядку розгляду заяв та повідомлень про вчинення насильства в сім'ї або реальну його загрозу».
13. Постанова Кабінету Міністрів України від 30.08.2007 р. № 1068 «Про затвердження типових положень про службу у справах дітей».
14. Насильство в сім'ї та діяльність ОВС щодо його подолання: навчально-методичний посібник для курсантів вищих навчальних закладів МВС України /Укладачі: Запорожцев А.В., Лабунь А.В., Заброра Д.Г., Басиста І.В., Дроздова І.В., Брижик В.О., Мусієнко О.М. – Київ, 2012. – 246с.

15. Заброда Д.Г., Мусієнко О.М., Ковальова О.В. Правові та організаційні засади діяльності міліції щодо попередження насильства у сім'ї: навч.-практ. посібник. – Дніпропетровськ: ДДУВС, 2011. – 128 с.

16. Волощук А.М., Ярмакі Х.П., Ковальова О.В. Діяльність служби дільничних інспекторів міліції щодо попередження насильства в сім'ї / Монографія, Одеса: ОДУВС, 2013. – 217 с.

17. Правові та кримінологічні засади запобігання насильству в сім'ї: Навч. посіб. / За заг. ред. О.М. Джужі, І.В. Опришка, О.Г. Кулика. – К.: Національна академія внутрішніх справ України. – 2005. – 124 с.

18. Насильство в сім'ї та діяльність органів внутрішніх справ по його подоланню. Інформаційно-практичний посібник. – Дніпропетровськ: УМВС України в Дніпропетровській області, 2006. – 72 с.

19. Правовий та соціальний захист неповнолітніх від насильства в сім'ї: Методичний посібник для працівників правоохоронних органів. – Х.: Курсор, 2006. – 128 с.

1.9. ДОКУМЕНТОВЕДЕННЯ В СЛУЖБОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ (за навчальним планом підготовки бакалаврів)

1.10. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРАВИЛ ДОРОЖНЬОГО РУХУ (за навчальним планом підготовки бакалаврів)

1.11. ОХОРОНА ПРАЦІ (за навчальним планом підготовки бакалаврів)

2. ПРОФЕСІЙНО-ТЕОРЕТИЧНА ПІДГОТОВКА

2.1. ОСНОВИ АДМІНІСТРАТИВНО-ЮРИСДИКЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Тема 2.1.1. Поняття адміністративно-юрисдикційної діяльності органів Національної поліції, її зміст та особливості

Лекція – 4 год.

Навчальна мета: Ознайомити курсантів з основними теоретичними положеннями, що стосуються адміністративного проступку і адміністративно-юрисдикційної діяльності органів Національної поліції, її змістом та особливостями.

Навчальне обладнання: мультимедійне обладнання, тематичні презентації.

Наочні засоби: схеми, копії документів.

План лекції (навчальні питання):

1. Поняття адміністративно-юрисдикційної діяльності органів Національної поліції.
2. Зміст адміністративно-юрисдикційної діяльності органів Національної поліції.
3. Особливості адміністративно-юрисдикційної діяльності органів Національної поліції.

Тема 2.1.2. Адміністративна відповідальність. Поняття та склад адміністративного правопорушення

Лекція – 4 год.
Практичне заняття – 2 год.

Навчальна мета: Ознайомити курсантів з визначенням, ознаками адміністративної відповідальності, поняттям адміністративного правопорушення його складом, особливостями правового врегулювання порядку притягнення до адміністративної відповідальності.

Навчальне обладнання: мультимедійне обладнання, тематичні презентації.

Наочні засоби: Схема «Склад адміністративного правопорушення».

План лекції (навчальні питання):

1. Поняття та ознаки адміністративної відповідальності.
2. Підстави адміністративної відповідальності.
3. Правові засади адміністративної відповідальності.
4. Адміністративний проступок, його ознаки та склад.
5. Поняття, види адміністративних стягнень та порядок їх накладення.

План практичного заняття (навчальні питання):

1. Поняття адміністративного правопорушення.
2. Ознаки адміністративного правопорушення.
3. Елементи адміністративного правопорушення.
4. Суб'єкт та суб'єктивна сторона адміністративного правопорушення.
5. Поняття юридичної відповідальності.
6. Особливості адміністративної відповідальності спеціальних суб'єктів та юридичних осіб.
7. Відмінність адміністративного правопорушення від злочину.
8. Відмінність адміністративного правопорушення від дисциплінарного проступку.
9. Поняття та характеристики адміністративної відповідальності.
10. Підстави адміністративної відповідальності.
11. Обставини, що звільняють від адміністративної відповідальності.
12. Обставини, що виключають адміністративну відповідальність.

Тема 2.1.3. Адміністративні правопорушення, що посягають на громадський порядок, громадську безпеку

Лекція – 4 год.
Практичне заняття – 2 год.

Навчальна мета: Ознайомити курсантів з поняттям громадського порядку та громадської безпеки, видами та ознаками правопорушень у сфері громадського порядку та громадської безпеки, їх складом і особливостями правового врегулювання порядку притягнення громадян та юридичних осіб до адміністративної відповідальності за такі правопорушення.

Навчальне обладнання: мультимедійне обладнання, тематичні презентації.

Наочні засоби: Схема «Види адміністративних правопорушень у сфері громадського порядку та громадської безпеки».

План лекції (навчальні питання):

1. Загальна характеристика адміністративних правопорушень, що посягають на громадський порядок, громадську безпеку.
2. Кваліфікація адміністративного правопорушення «Дрібне хуліганство».
3. Кваліфікація адміністративного правопорушення «Вчинення насильства в сім'ї, невиконання захисного припису або непроходження корекційної програми. Невиконання батьками або особами, що їх замінюють, обов'язків щодо виховання дітей».
4. Кваліфікація адміністративного правопорушення «Порушення вимог законодавчих та інших нормативно-правових актів щодо захисту населення від шкідливого впливу шуму чи правил додержання тиші в населених пунктах і громадських місцях».
5. Кваліфікація адміністративного правопорушення «Куріння тютюнових виробів у заборонених місцях».
6. Кваліфікація адміністративного правопорушення «Розпивання пива, алкогольних, слабоалкогольних напоїв у заборонених законом місцях або поява у громадських місцях у п'яному вигляді».

План практичного заняття (навчальні питання):

1. Загальна характеристика правопорушень, що посягають на громадський порядок.
2. Поняття та характеристики громадської безпеки.
3. Кваліфікація адміністративного правопорушення «Дрібне хуліганство». Елементи правопорушення, що передбачені ст. 173 КУпАП.
4. Поняття насильства в сім'ї. Види насильства у сім'ї.
5. Невиконання захисного припису або непроходження корекційної програми.
6. Невиконання батьками або особами, що їх замінюють, обов'язків щодо виховання дітей.

7. Порушення вимог законодавчих та інших нормативно-правових актів щодо захисту населення від шкідливого впливу шуму чи правил додержання тиші в населених пунктах і громадських місцях.

8. Куріння тютюнових виробів у заборонених місцях.

9. Розпивання пива, алкогольних, слабоалкогольних напоїв у заборонених законом місцях або поява у громадських місцях у п'яному вигляді.

Тема 2.1.4. Адміністративні правопорушення, що посягають на встановлений порядок управління

Лекція – 4 год.

Практичне заняття – 2 год.

Навчальна мета: Ознайомити курсантів з поняттям публічного управління, особливостями настання адміністративної відповідальності у цій сфері, видами та ознаками правопорушень, що посягають на встановлений порядок управління, їх складом і особливостями правового врегулювання порядку притягнення громадян та юридичних осіб до адміністративної відповідальності за такі правопорушення.

Навчальне обладнання: мультимедійне обладнання, тематичні презентації.

Наочні засоби: Схема «Види адміністративних правопорушень, що посягають на встановлений порядок управління».

План лекції (навчальні питання):

1. Кваліфікація адміністративного правопорушення «Непокора законному розпорядженню або вимозі працівника поліції, члена громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону, військовослужбовця».

2. Поняття та види адміністративного нагляду. Адміністративна відповідальність за порушення правил адміністративного нагляду.

3. Кваліфікація адміністративного правопорушення «Порушення порядку організації і проведення зборів, мітингів, вуличних походів і демонстрацій».

4. Адміністративна відповідальність за порушення правил дозвільної системи.

5. Відповідальність за порушення правил паспортно-реєстраційної системи.

План практичного заняття (навчальні питання):

1. Непокора законному розпорядженню або вимозі працівника поліції, члена громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону, військовослужбовця.

2. Поняття та види адміністративного нагляду. Адміністративна відповідальність за порушення правил адміністративного нагляду.

3. Порушення порядку організації і проведення зборів, мітингів, вуличних походів і демонстрацій.

4. Відповідальність за порушення правил дозвільної системи.

5. Відповідальність за порушення правил паспортно-реєстраційної системи.

Тема 2.1.5. Адміністративні правопорушення проти власності, у сфері торгівлі

Лекція – 4 год.

Практичне заняття – 2 год.

Навчальна мета: Ознайомити курсантів з визначенням, ознаками адміністративної відповідальності за правопорушення проти власності, у сфері торгівлі, його складом, особливостями правового врегулювання порядку притягнення до адміністративної відповідальності.

Навчальне обладнання: мультимедійне обладнання, тематичні презентації.

Наочні засоби: Схема «Склад адміністративного правопорушення «Дрібне викрадення чужого майна».

План лекції (навчальні питання):

1. Юридична характеристика адміністративних правопорушень, пов'язаних з порушенням правил державної власності на надра, тваринний світ, воду, ліси.

2. Кваліфікація адміністративного правопорушення «Дрібне викрадення чужого майна та його особливості». Відмінність викрадення в адміністративному праві від крадіжки, як злочину.

3. Кваліфікація адміністративного правопорушення «Порушення законодавства про захист прав споживачів».

4. Відповідальність за порушення правил торгівлі.

5. Кваліфікація адміністративного правопорушення «Порушення правил торгівлі і надання послуг працівниками торгівлі, громадського харчування та сфери послуг, громадянами, які займаються підприємницькою діяльністю».

6. Особливості та характеристика адміністративного правопорушення, що передбачає торгівлю з рук у невстановлених місцях.

План практичного заняття (навчальні питання):

1. Юридична характеристика адміністративних правопорушень, пов'язаних з порушенням правил державної власності на надра, тваринний світ, воду, ліси.

2. Кваліфікація адміністративного правопорушення «Дрібне викрадення чужого майна та його особливості».

3. Відмінність викрадення в адміністративному праві від крадіжки, як

злочину.

4. Кваліфікація адміністративного правопорушення «Порушення законодавства про захист прав споживачів».

5. Особливості притягнення до адміністративної відповідальності за порушення правил торгівлі.

6. Кваліфікація адміністративного правопорушення «Порушення правил торгівлі і надання послуг працівниками торгівлі, громадського харчування та сфери послуг, громадянами, які займаються підприємницькою діяльністю».

7. Характеристика адміністративного правопорушення, що передбачає торгівлю з рук у невстановлених місцях та особливості притягнення до відповідальності.

Тема 2.1.6. Адміністративні правопорушення в галузі охорони здоров'я населення

Лекція – 2 год.

Навчальна мета: Ознайомити курсантів з визначенням, ознаками адміністративної відповідальності, в галузі охорони здоров'я населення, його складом, особливостями правового врегулювання порядку притягнення до адміністративної відповідальності.

Навчальне обладнання: мультимедійне обладнання, тематичні презентації.

Наочні засоби: Схема «Види адміністративних правопорушень в галузі охорони здоров'я населення».

План лекції (навчальні питання):

1. Незаконні виробництво, придбання, зберігання, перевезення, пересилання наркотичних засобів або психотропних речовин без мети збуту в невеликих розмірах.

2. Порушення вимог законодавства про працю та про охорону праці.

3. Ухилення від медичного огляду чи медичного обстеження.

4. Порушення встановлених законодавством вимог щодо заняття народною медициною (цілительством).

Тема 2.1.7. Адміністративні правопорушення на транспорті

Лекція – 2 год.

Практичне заняття – 2 год.

Навчальна мета: Ознайомити курсантів з визначенням, ознаками адміністративної відповідальності за адміністративні правопорушення вчинені на транспорті, особливостей його складу, особливостями правового порядку притягнення правопорушників до адміністративної відповідальності.

Навчальне обладнання: мультимедійне обладнання, тематичні презентації.

Наочні засоби: Схема «Види адміністративних правопорушень в галузі транспорту»

План лекції (навчальні питання):

1. Порушення правил користування засобами транспорту.
2. Порушення водієм правил керування транспортним засобом, правил користування ременями безпеки або мотошоломами.
3. Порушення правил перевезення пасажирів при наданні послуг з перевезення пасажирів.
4. Порушення правил дорожнього руху пішоходами, велосипедистами та особами, які керують гужовим транспортом, і погоничами тварин.

План практичного заняття (навчальні питання):

1. Порушення правил користування засобами транспорту.
2. Порушення водієм правил керування транспортним засобом, правил користування ременями безпеки або мотошоломами.
3. Порушення правил перевезення пасажирів при наданні послуг з перевезення пасажирів.
4. Порушення правил дорожнього руху пішоходами, велосипедистами та особами, які керують гужовим транспортом, і погоничами тварин.

Тема 2.1.8. Провадження в справах про адміністративні правопорушення

Лекція – 4 год.

Практичне заняття – 4 год.

Навчальна мета: Ознайомити курсантів з поняттям, завданням, принципами та етапами здійснення провадження у справах про адміністративні правопорушення.

Навчальне обладнання: мультимедійне обладнання, тематичні презентації.

Наочні засоби: Схема «Стадії провадження у справах про адміністративні правопорушення».

План лекції (навчальні питання):

1. Поняття, завдання і принципи провадження у справах про адміністративні правопорушення.
2. Поняття, підстави та порядок порушення адміністративного розслідування.
3. Докази у справах про адміністративні правопорушення.
4. Учасники провадження у справі про адміністративне правопорушення.
5. Стадії провадження у справах про адміністративні правопорушення.
6. Підвідомчість, місце, порядок та строки розгляду справ про адміністративні правопорушення.

План практичного заняття (навчальні питання):

1. Поняття, підстави та порядок порушення адміністративного розслідування.
2. Посадові особи, уповноважені здійснювати адміністративне розслідування.
3. З'ясування фактичних обставин скоєння адміністративного проступку.
4. Порядок процесуального оформлення результатів розслідування та направлення справи на розгляд.
5. Органи, уповноважені розглядати справи про адміністративні правопорушення.
6. Підвідомчість, місце та строки розгляду справ про адміністративні правопорушення.
7. Підготовка справи до розгляду.
8. Процедура слухання справи.
9. Прийняття постанови по справі та порядок її оформлення.
10. Доведення постанов до учасників провадження та заінтересованих осіб.

Тема 2.1.9. Заходи забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення

Лекція – 4 год.
Практичне заняття – 2 год.

Навчальна мета: Ознайомити курсантів з визначенням, ознаками та призначенням заходів забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення, які застосовуються уповноваженими органами.

Навчальне обладнання: мультимедійне обладнання, тематичні презентації.

Наочні засоби: Схема «Заходи забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення».

План лекції (навчальні питання):

1. Поняття, призначення та правове обґрунтування застосування заходів забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення.
2. Порядок проведення особистого огляду і огляду речей, що знаходяться при фізичній особі.
3. Порядок проведення огляду транспортних засобів, приміщень, територій, речей і документів, що там знаходяться і належать юридичній особі або індивідуальному підприємцю.
4. Порядок проведення вилучення предметів та документів.
5. Тимчасове затримання транспортного засобу. Відсторонення від керування транспортним засобом.
6. Медичний огляд на стан сп'яніння.

План практичного заняття (навчальні питання):

1. Поняття, призначення та правове обґрунтування застосування заходів забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення.
2. Порядок проведення особистого огляду і огляду речей, що знаходяться при фізичній особі.
3. Порядок проведення огляду транспортних засобів.
4. Порядок проведення огляду приміщень, територій, речей і документів, що там знаходяться і належать юридичній особі або індивідуальному підприємцю.
5. Порядок проведення вилучення предметів та документів.
6. Відсторонення від керування транспортним засобом.
7. Медичний огляд на стан сп'яніння.
8. Тимчасове затримання транспортного засобу.

Література:

1. Конституція України [Електронний ресурс] : закон України від 28.06.1996 № 2952-VI із змін., внес. згідно із Законами України : за станом на 12.06.2017 – Електрон. дан. (1 файл). – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон Української РСР від 07 грудня 1984 р. № 8073-X // ВВР, 1984 р., додаток до № 51, ст. 1123.
3. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII// [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/>
4. Про затвердження Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення: Наказ Мініфраструктури України від 03.09.2015 № 347 // [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>. – Назва з екрана.
5. Про затвердження Положення про Патрульну службу МВС: Наказ МВС України від 02.07.2015 № 796 // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/>
6. Про затвердження Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в органах поліції: Наказ МВС України від 6.11.2015 №1376//[Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/>
7. Адміністративна діяльність: навч. посібник. / [М.В.Ковалів, З.Р. Кісіль, Д.П. Калаянов]. – К.: Правова єдність, 2009. – 432 с.
8. Безсмертний Є.О. Особистий огляд і огляд речей в системі адміністративного примусу та повноваження органів внутрішніх справ щодо його застосування // Актуальні проблеми сучасної науки в дослідженнях молодих вчених: Зб. наук. праць. Вип. 2. - Харків: УнВС, 1997. - С.141-145.
9. Остапенко О.І. Кваліфікація адміністративних правопорушень. - Львів, Львівський інститут внутрішніх справ при Національній академії внутрішніх справ України, 2000. - 173 с.
10. Калюжний Р.А. Науково-практичний коментар КУпАП [Електронний

ресурс]. - Режим доступу: <http://uristinfo.net/adminpravo/131-ra-kaljuzhnij-naukovo-praktichnij-komentar-kupap.html>.

11. Колпаков В.К. Адміністративно-деліктний правовий феномен: [монографія / Національна академія внутрішніх справ України] [Текст]: / Колпаков Валерій Костянтинівич - К.: Юрінком Інтер, 2004. - 528 с.

12. Колпаков В.К., Кузьменко О.В. Адміністративне право України. - Підручник. - Юрінком Інтер. - К.- 2003. - с.540.

13. Комзюк А.Т. Заходи адміністративного примусу в правоохоронній діяльності міліції : поняття, види та організаційно-правові питання реалізації: [монографія] [Текст]: / Комзюк А.Т. ; за заг. ред. проф. О.М. Бандурки. — Харків : Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2002. — 336 с.

2.2. ОСНОВИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА

Тема 2.2.1. Поняття та система кримінального права України

Лекція – 2 год.

Навчальна мета: Надати теоретичні знання з поняття, предмету, метод, функції, системи кримінального права, а також інших питань які зазначені у темі. Кримінальне право в системі інших галузей права.

Надати методичні рекомендації до самостійного вивчення питань, які стосуються науки кримінального права (її предмету, методу, завдань, зв'язку із іншими галузями наук) та принципів кримінального права - виноситься на самостійну підготовку).

Підготувати до вміння практичного застосування знань основних положень кримінального права: співвідносити їх із сучасними напрямками реформування кримінально-правової системи та політики; виокремлювати основні поняття, терміни, ознаки, які надають певне уявлення щодо розглядуваних питань.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція – презентація з теми «Поняття та система кримінального права України».

План лекції (навчальні питання):

1. Поняття кримінального права – як самостійної галузі права.
2. Предмет кримінального права.
3. Метод кримінального права.
4. Завдання (функції) кримінального права.
5. Система кримінального права.
6. Кримінальне право в системі інших галузей права.
7. Наука кримінального права.
8. Кримінальне право як навчальна дисципліна.
9. Принципи кримінального права.

Тема 2.2.2. Закон про кримінальну відповідальність

Лекція – 2 год.

Навчальна мета: під час розгляду теми слід розглянути у повному обсязі такі питання як – поняття та ознаки закону про кримінальну відповідальність, структура та система закону про кримінальну відповідальність, структура кримінально-правової норми, Чинність кримінального закону у часі, у просторі, правові наслідки засудження особи за межами України. Екстрадиція.

Надати методичні *рекомендації до самостійного вивчення* питань, тлумачення закону про кримінальну відповідальність - виноситься на самостійну підготовку.

Підготувати до вміння практичного застосування знань основних положень кримінального права: співвідносити їх із сучасними напрямками реформування кримінально-правової системи та політики; виокремлювати основні поняття, терміни, ознаки, які надають певне уявлення щодо розглядуваних питань.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація «Закон про кримінальну відповідальність».

План лекції (навчальні питання):

1. Закон про кримінальну відповідальність: поняття, ознаки, джерела.
2. Система і структура закону про кримінальну відповідальність. Структура норми.
3. Чинність закону про кримінальну відповідальність у часі, просторі та за колом осіб.
  - 3.1. Чинність закону про кримінальну відповідальність у часі. Зворотна дія кримінального закону у часі.
  - 3.2. Територіальний принцип.
  - 3.3. Принцип громадянства.
  - 3.4. Універсальний принципи. Видача злочинців (екстрадиція).
4. Тлумачення закону про кримінальну відповідальність.(самостійна підготовка)

Тема 2.2.3. Злочин і його види. Склад злочину

Лекція – 4 год.
Семінарське заняття – 2 год.

Навчальна мета: під час розгляду теми слід розглянути у повному обсязі такі питання як – поняття та ознаки злочину як негативного соціально-правового явища, поняття та види класифікації злочинів, малозначність діяння, поняття, ознак та елементів складу злочину.

Підготувати до вміння практичного застосування знань основних положень кримінального права: співвідносити їх із сучасними напрямками реформування кримінально-правової системи та політики; виокремлювати основні поняття, терміни, ознаки, які надають певне уявлення щодо розглядуваних питань.

Навчальне обладнання: лекція, мультимедійне забезпечення, Кримінальний кодекс України

Наочні засоби: лекція-презентація «Злочин і його види. Склад злочину».

План лекції (навчальні питання):

1. Злочин як негативне соціально-правове явище: поняття та ознаки.
2. Класифікація злочинів: поняття та види.
3. Малозначність діяння.
4. Загальний склад злочину: поняття, елементи, значення. Об'єктивні, та суб'єктивні ознаки складу злочину.
5. Види складів злочину.

План семінарського заняття (навчальні питання):

1. Поняття та ознаки злочину.
  - 1.1. Поняття злочину.
  - 1.2. Ознаки злочину.
  - 1.3. Малозначність діяння.
2. Склад злочину.
  - 2.1. Об'єктивні елементи складу злочину.
  - 2.2. Суб'єктивні елементи складу злочину.

Тема 2.2.4. Незакінчений злочин (стадії вчинення злочину)

Лекція – 2 год.

Навчальна мета: під час розгляду теми слід розглянути у повному обсязі такі питання як – поняття, ознаки, види стадій вчинення злочину, поняття, види, підстави кримінальної відповідальності готування та замаху на злочин, кримінальна відповідальність за замах на непридатний об'єкт, непридатними засобами, а також добровільна відмова від вчинення злочину: поняття, ознаки, відмінність від дійового каяття.

Підготувати до вміння практичного застосування знань основних положень кримінального права: співвідносити їх із сучасними напрямками реформування кримінально-правової системи та політики; виокремлювати основні поняття, терміни, ознаки, які надають певне уявлення щодо розглядуваних питань.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація «Незакінчений злочин (стадії вчинення злочину)».

План лекції (навчальні питання):

1. Стадії вчинення злочину: поняття, ознаки, види.

2. Готування до злочину: поняття, види, підстави кримінальної відповідальності.

3. Замах на злочин: поняття, види, ознаки.

4. Добровільна відмова від вчинення злочину: поняття, ознаки, відмінність від дійового каяття.

Тема 2.2.5. Співучасть у вчиненні злочину

Лекція – 2 год.

Навчальна мета: під час розгляду теми слід розглянути у повному обсязі такі питання як – поняття та ознаки співучасті у злочині, види співучасників за кримінальним законом, форми співучасті та їх юридична характеристика, підстави, межі, спеціальні види кримінальної відповідальності співучасників, поняття та форми причетності до злочину, особливості кримінальної відповідальності.

Підготувати до вміння практичного застосування знань основних положень кримінального права: співвідносити їх із сучасними напрямками реформування кримінально-правової системи та політики; виокремлювати основні поняття, терміни, ознаки, які надають певне уявлення щодо розглядуваних питань.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація «Співучасть у вчиненні злочину».

План лекції (навчальні питання):

1. Поняття та ознаки співучасті у злочині.
2. Види співучасників за кримінальним законом.
3. Форми співучасті та їх юридична характеристика.
4. Підстави, межі, спеціальні види кримінальної відповідальності співучасників.
  - 4.1. Загальні підстави кримінальної відповідальності співучасників.
  - 4.2. Особливості кримінальної відповідальності співучасників у разі добровільної відмови.
  - 4.3. Екссес виконавця.
5. Поняття та форми причетності до злочину, особливості кримінальної відповідальності.

Тема 2.2.6. Множина злочинів (повторність, сукупність, рецидив)

Лекція – 2 год.

Навчальна мета: під час розгляду теми слід розглянути у повному обсязі такі питання як – поняття та види одиничному злочину, поняття та ознаки множини злочинів, поняття, ознаки, види повторності злочинів, сукупності

злочинів та рецидиву злочинів.

Підготувати до вміння практичного застосування знань основних положень кримінального права: співвідносити їх із сучасними напрямками реформування кримінально-правової системи та політики; виокремлювати основні поняття, терміни, ознаки, які надають певне уявлення щодо розглядуваних питань.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація «Множина злочинів (повторність, сукупність, рецидив)».

План лекції (навчальні питання):

1. Одиничний злочин: поняття, види.
2. Поняття та ознаки множини злочинів.
3. Повторність злочинів: поняття, ознаки, види.
4. Сукупність злочинів: поняття, ознаки, види.
5. Рецидив злочину: поняття, ознаки, види.

Тема 2.2.7. Злочини проти життя та здоров'я особи

Лекція – 4 год.
Семінарське заняття – 2 год.

Навчальна мета: під час розгляду теми слід розглянути у повному обсязі такі питання як – надати характеристику злочинів проти життя, злочинів проти здоров'я, злочинів, що становлять небезпеку для життя і здоров'я людини, які вчинюються у сфері медичного обслуговування, а також іншим злочинам, що становлять небезпеку для життя і здоров'я людини

Підготувати до вміння практичного застосування знань основних положень кримінального права: співвідносити їх із сучасними напрямками реформування кримінально-правової системи та політики; виокремлювати основні поняття, терміни, ознаки, які надають певне уявлення щодо розглядуваних питань.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація «Злочини проти життя та здоров'я особи».

План лекції (навчальні питання):

1. Поняття, система та загальна характеристика злочинів проти життя особи.
2. Поняття, система та загальна характеристика злочинів проти здоров'я особи.
3. Злочини, що становлять небезпеку для життя і здоров'я людини, які вчинюються у сфері медичного обслуговування.
4. Інші злочини, що становлять небезпеку для життя і здоров'я людини.

План семінарського заняття(навчальні питання):

1. Поняття та система злочинів проти життя особи.
2. Загальна характеристика злочинів проти життя.

3. Поняття та кримінально-правова характеристика вбивства.
4. Види вбивств та їх характерні ознаки.
5. Умисне вбивство при обтяжуючих обставинах. Аналіз складу.

Тема 2.2.8. Злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості особи

Лекція – 2 год.

Навчальна мета: під час розгляду теми слід розглянути у повному обсязі такі питання як – загальна характеристика злочинів проти статевої свободи та статевої недоторканості особи, кримінально-правова характеристика окремих складів злочинів цього розділу.

Підготувати до вміння практичного застосування знань основних положень кримінального права: співвідносити їх із сучасними напрямками реформування кримінально-правової системи та політики; виокремлювати основні поняття, терміни, ознаки, які надають певне уявлення щодо розглядуваних питань.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація «Злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості особи».

План лекції (навчальні питання):

1. Загальна характеристика злочинів проти статевої свободи та статевої недоторканості особи.
2. Зґвалтування та його відмінність від інших злочинів розділу IV Особливої частини Кримінального кодексу України.
3. Примушування до вступу у статевий зв'язок. Аналіз складу злочину. Кваліфікуючі ознаки цього злочину.
4. Статеві зносини з особою, яка не досягла 16-річного віку. Відмежування цього злочину від зґвалтування
5. Розбещення неповнолітніх. Відмежування цього злочину від інших статевих злочинів. Особливості визначення віку потерпілого.

Тема 2.2.9. Злочини проти власності

Лекція – 2 год.

Навчальна мета: під час розгляду теми слід розглянути у повному обсязі такі питання як – поняття та система злочинів проти власності, родове поняття викрадення майна, значення цього питання для кваліфікації, загальна характеристика злочинів проти власності, інші злочини проти власності.

Підготувати до вміння практичного застосування знань основних положень кримінального права: співвідносити їх із сучасними напрямками

реформування кримінально-правової системи та політики; виокремлювати основні поняття, терміни, ознаки, які надають певне уявлення щодо розглядуваних питань.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація «Злочини проти власності»

План лекції (навчальні питання):

1. Поняття та система злочинів проти власності.
2. Родове поняття викрадення майна. Значення цього питання для кваліфікації.
3. Загальна характеристика злочинів проти власності.
4. Поняття крадіжки, її відмінність від грабежу, шахрайства.
5. Поняття грабежу його відмінність від розбою.
6. Поняття розбою, його необхідні та кваліфікуючі ознаки.
7. Поняття шахрайства, його необхідні та кваліфікуючі ознаки.
8. Поняття вимагання та його відмінність від розбою. Способи скоєння цього злочину.
9. Інші злочини проти власності.

Тема 2.2.10. Злочини проти безпеки руху та експлуатації транспорту

Лекція – 2 год.

Навчальна мета: під час розгляду теми слід розглянути у повному обсязі такі питання як – поняття транспортних злочинів, їх загальна характеристика, система, відмежування транспортних злочинів від злочинів проти життя та здоров'я особи, від злочинів проти власності, визначення предмету злочинів, які передбачені розділом XI Особливої частини КК, для кваліфікації злочинів, значення вивчення вищевказаної теми для правозастосовної діяльності працівників правоохоронних органів.

Підготувати до вміння практичного застосування знань основних положень кримінального права: співвідносити їх із сучасними напрямками реформування кримінально-правової системи та політики; виокремлювати основні поняття, терміни, ознаки, які надають певне уявлення щодо розглядуваних питань.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація «Злочини проти безпеки руху та експлуатації транспорту».

План лекції (навчальні питання):

1. Поняття транспортних злочинів, їх загальна характеристика, система.
2. Відмежування транспортних злочинів від злочинів проти життя та здоров'я особи, від злочинів проти власності.
3. Визначення предмету злочинів, які передбачені розділом XI Особливої частини КК, для кваліфікації злочинів.

4. Значення вивчення вищевказаної теми для правозастосовної діяльності працівників Національної поліції України.

5. Поняття незаконного заволодіння транспортним засобом. Аналіз складу злочину. Особливості кваліфікації. Відмінність від інших злочинів.

6. Самовільна зупинка поїзду. Необхідні ознаки цього злочину.

7. Порухення правил безпеки руху та експлуатації транспорту. Відмінність цього злочину від адміністративного правопорушення.

8. Угон або захоплення морського судна. Відмінність цього злочину від піратства.

Тема 2.2.11. Злочини проти громадського порядку та моральності

Лекція – 2 год.

Навчальна мета: під час розгляду теми слід розглянути у повному обсязі такі питання як – поняття та система злочинів проти громадського порядку та моральності, загальна характеристика злочинів проти громадського порядку, поняття та необхідні ознаки хуліганства, відмінність цього злочину від злочинів проти життя та здоров'я особи та від злочинів проти власності, особливості кваліфікації хуліганства, якщо воно супроводжується скоєнням інших злочинів, поняття масових заворушень, необхідні ознаки цього злочину, поняття натовпу при скоєнні цього злочину та інші.

Підготувати до вміння практичного застосування знань основних положень кримінального права: співвідносити їх із сучасними напрямками реформування кримінально-правової системи та політики; виокремлювати основні поняття, терміни, ознаки, які надають певне уявлення щодо розглядуваних питань.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація «Злочини проти громадського порядку та моральності».

План лекції (навчальні питання):

1. Поняття та система злочинів проти громадського порядку та моральності.

2. Загальна характеристика злочинів проти громадського порядку.

3. Поняття та необхідні ознаки хуліганства. Відмінність цього злочину від злочинів проти життя та здоров'я особи та від злочинів проти власності. Особливості кваліфікації хуліганства, якщо воно супроводжується скоєнням інших злочинів.

4. Поняття масових заворушень. Необхідні ознаки цього злочину. Поняття натовпу при скоєнні цього злочину.

5. Поняття та загальна характеристика злочинів проти моральності. Відмежування цих злочинів від адміністративних правопорушень.

6. Жорстоке поводження з тваринами. Аналіз складу злочину.

7. Наруга над могилою. Відмежування цього злочину від злочинів проти власності.

8. Створення або утримання місць розпусти і звідництво. Аналіз складу злочину. Суб'єкт цього злочину.

9. Нищення, руйнування чи псування пам'яток історії або культури.

10. Втягнення неповнолітніх у злочинну діяльність. Особливості кваліфікації цього злочину.

11. Втягнення неповнолітніх у пияцтво, у заняття жебрацтвом, азартними іграми.

12. Поняття творів, що пропагують культ насильства та жорстокості, а також порнографічних предметів. Значення цього питання для кваліфікації.

Тема 2.2.12. Злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші злочини проти здоров'я населення

Лекція – 2 год.

Навчальна мета: під час розгляду теми слід розглянути у повному обсязі такі питання як – поняття та система злочинів, передбачених розділом XIII Особливої частини КК України, загальна характеристика злочинів у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та їх аналогів.

Підготувати до вміння практичного застосування знань основних положень кримінального права: співвідносити їх із сучасними напрямками реформування кримінально-правової системи та політики; виокремлювати основні поняття, терміни, ознаки, які надають певне уявлення щодо розглядуваних питань.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація «Злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші злочини проти здоров'я населення».

План лекції (навчальні питання):

1. Поняття та система злочинів, передбачених розділом XIII Особливої частини КК України.

2. Загальна характеристика злочинів у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та їх аналогів.

3. Контрабанда наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів;

4. Використання коштів, здобутих від незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів.

5. Специфіка предмету злочинів, передбачених нормами розділу XIII Особливої частини КК України.

6. Поняття та форми викрадення наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів, прекурсорів.

7. Кримінальна відповідальність за незаконне публічне вживання наркотичних засобів. Необхідні ознаки цього злочину.

8. Спеціальні види звільнення за злочини, передбачені нормами розділу XIII КК України.

9. Створення та утримання місць для вивчання наркотичних засобів. Особливості суб'єкта.

10. Порушення правил боротьби з епідеміями.

Тема 2.2.13. Злочини у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг

Лекція – 2 год.

Навчальна мета: під час розгляду теми слід розглянути у повному обсязі такі питання як – поняття та система злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг, загальна характеристика вищевказаних злочинів, особливості кваліфікації цих злочинів.

Підготувати до вміння практичного застосування знань основних положень кримінального права: співвідносити їх із сучасними напрямками реформування кримінально-правової системи та політики; виокремлювати основні поняття, терміни, ознаки, які надають певне уявлення щодо розглядуваних питань.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація «Злочини у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг».

План лекції (навчальні питання):

1. Поняття та система злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг .

2. Загальна характеристика вищевказаних злочинів.

3. Особливості кваліфікації цих злочинів.

4. Поняття службового злочину та його ознаки.

5. Поняття службової особи. Поняття представника влади. Зміст ознак цих питань.

6. Відмежування зловживання владою або службовим становищем від перевищення влади або службових повноважень.

7. Службова недбалість. Необхідні та кваліфікуючі ознаки цього злочину. Відмінність службової недбалості від зловживання владою або службовим становищем.

8. Службове підроблення. Особливості кваліфікації цього злочину.

9. Відмінність службового підроблення від підробки документів.

10. Значення вказаних питань теми для правозастосовної діяльності працівника поліції.

Тема 2.2.14. Злочини проти правосуддя

Лекція – 2 год.

Навчальна мета: під час розгляду теми слід розглянути у повному обсязі такі питання як – поняття правосуддя та значення цього питання для вивчення теми, поняття та система злочинів проти правосуддя, загальна характеристика злочинів проти правосуддя.

Підготувати до вміння практичного застосування знань основних положень кримінального права: співвідносити їх із сучасними напрямками реформування кримінально-правової системи та політики; виокремлювати основні поняття, терміни, ознаки, які надають певне уявлення щодо розглядуваних питань.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація «Злочини проти правосуддя».

План лекції (навчальні питання):

1. Поняття правосуддя та значення цього питання для вивчення теми.
2. Поняття та система злочинів проти правосуддя.
3. Загальна характеристика злочинів проти правосуддя.
4. Кримінально-правова характеристика злочинів, що посягають на охоронні законом права та інтереси особи, якими вона наділена як учасник або інший суб'єкт кримінального процесу.
5. Кримінально-правова характеристика злочинів, що посягають на інтереси всебічного, повного, об'єктивного попереднього розслідування та судового розгляду справи.
6. Кримінально-правова характеристика злочинів, що посягають на безпеку, честь та гідність суддів.
7. Кримінально-правова характеристика злочинів, що посягають на інтереси своєчасного прискання та розкриття злочинних діянь.

Література:

1. Конституція України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до конституції : [http:// zakon1.rada.gov.ua](http://zakon1.rada.gov.ua)
2. Кримінальний кодекс України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до кодексу : <http:// zakon1.rada.gov.ua>
3. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закону України від 13 квітня 2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до закону <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4651%D0%B0-17>
4. Постанови Пленуму Верховного Суду України у кримінальних справах (2002–2010). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до постанов : <http://www.scourt.gov.ua>
5. Актуальні проблеми кримінального права : навч. посіб. / В. М. Попович, П. А. Трачук, А. В. Андрушко, С. В. Логін. – К. : Юрінком Інтер, 2009. – 256 с.

6. Винокуров В. Н. Объект преступления: аспекты понимания, способы установления и применение уголовного закона : монография / Винокуров В. Н. – М. : Юрлитинформ, 2012. – 224 с.
7. Занина М. А. Коллизии норм права равной юридической силы (понятие, причины, виды) : монография. – 2-е изд., перераб. и доп. / М. А. Занина. – М. : РАП; Волтерс Клувер, 2010. – 144 с.
8. Задоя К.П. Проблема вибору кримінально-правової норми: її зміст та прояви : наукова брошура / К. П. Задоя. – К., 2010. – 20 с.
9. Кваліфікація злочинів : Навчальний посібник / За ред. О. О. Дудорова, Є. О. Письменського. – К. : Істина, 2010. – 430 с.
10. Корнеева А. В. Теоретические основы квалификации преступлений : учеб. пособие / Корнеева А. В. ; под ред. А. И. Рарога. – М. : Проспект, 2010. – 176 с.
11. Кримінальне право України. Загальна частина : підручник / В. К. Гіжевський, М. О. Ліненко, І. І. Митрофанов. – К. : Атіка, 2012. – 708 с.
12. Кримінальне право України. Загальна частина : Навчальний посібник / За ред. О. М. Омельчука. – К. : Алерта ; КНТ ; ЦУЛ, 2010. – 208 с.
13. Кримінальне право України : Практикум : навч. посібник / П. П. Андрушко, С. Д. Шапченко, С. С. Яценко, П. С. Берзін та ін. ; за ред. С. С. Яценка. – [3-тє вид., перероб. і доповн.]. – К. : Алерта ; КНТ ; Центр учб. літ-ри, 2010. – 640 с.
14. Кримінальне право України : Загальна частина : [підруч. для студ. вищ. навч. закл.] / [Ю. В. Баулін та ін.] ; за ред. В. В. Сташиса, В. Я. Тація ; М-во освіти і науки України, Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого. – 4-те вид., переробл. і допов. – Х. : Право, 2010. – 454 с.
15. Кримінальне право України : Особлива частина: [підруч. для студ. вищ. навч. закл.] / [Ю. В. Баулін та ін.]; за ред. В. В. Сташиса, В. Я. Тація ; М-во освіти і науки України, Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого. – 4-те вид., переробл. і допов. – Х. : Право, 2010. – 605 с.
16. Кримінальне право. Особлива частина : підручник. У 2-х т. – Т. 1 / за ред. проф. О. О. Дудорова, доц. Є. О. Письменського. – Луганськ : «Елтон – 2», 2012. – 780 с.
17. Кримінальне право. Особлива частина : підручник. У 2-х т. – Т. 2 / за ред. проф. О. О. Дудорова, доц. Є. О. Письменського. – Луганськ : «Елтон – 2», 2012. – 703 с.
18. Кримінальне право України: судові прецеденти (1864-2007рр.) / За ред. Маляренка В.Т. – К. : Освіта України, 2008. – 1104 с.
19. Митрофанов І. І. Співучасть у злочині : навчальний посібник / І. І. Митрофанов, А. М. Притула. – Одеса : Вид-во «Фенікс», 2012. – 208 с.
20. Митрофанов І. І. Вчення про механізм реалізації кримінальної відповідальності : монографія / І. І. Митрофанов. – Кременчук : Вид. ПП Щербатих О. В., 2012. – 444 с.
21. Наден О. В. Теоретичні основи кримінально-правового регулювання в Україні : монографія / О. В. Наден. – Х. : Право, 2012. – 272 с.
22. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України /

А. М. Бойко, Л. П. Брич, В. К. Грищук, О. О. Дудоров та ін. ; За ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. – [7-е вид., переробл. та допов.] – К. : Юридична думка, 2010. – 1288 с.

23. Навчально-методичний посібник для самостійної роботи та практичних занять з навчальної дисципліни «Кримінальне право України». (Загальна частина) для студентів II курсу / уклад. : В. І. Борисов, О. О. Володіна, С. В. Гізімчук та ін. – Х. : Нац. ун-т «Юрид. акад. України імені Ярослава Мудрого», 2012. – 144 с.

24. Сердюк П. П. Теоретичні й методологічні проблеми сучасного кримінального права : монографія / П. П. Сердюк. – Запоріжжя : Акцент Інвест-Трейд, 2012. – 800 с.

25. Проблеми юридичної кваліфікації : Теорія і практика // Тези міжнародної наукової конференції Вісник Академії адвокатури України. – К.: Видавничий центр Академії адвокатури України, 2010. – число 1 (17). – С. 106–217.

26. Основні напрями розвитку кримінального права та шляхи вдосконалення законодавства України про кримінальну відповідальність : матер. міжнар. наук.-практ. конф., 11–12 жовт. 2012 р. / редкол. : В. Я. Тацій (голов. ред.), В. І. Борисов (заст. голов. ред.) та ін. – Х. : Право, 2012. – 632 с.

27. Теоретичні та прикладні проблеми кримінального права України : матеріали II міжнар. наук.-практ. конф., м. Луганськ, 19 - 20 квітня 2012 р. / Упорядн. : Є. О. Письменський, Ю. Г. Старовойтова ; МВС України, Луган. держ. ун-т внутр. справ ім. Е. О. Дідоренка. – Луганськ : РВВ ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка, 2012. – 624 с.

28. Актуальні проблеми розкриття та розслідування злочинів : зб. наук. праць за матер. наук.-практ. конф. (м. Київ, 29 березня 2012 р.). – К. : Нац. акад. внутр. справ, 2012. – 216 с.

29. Кримінальний кодекс України 2001 р.: проблеми застосування і перспективи удосконалення : тези доповідей та повідомлень учасників Міжнар. симпозиуму 21–22 вересня 2012 р. – Львів : ЛьвДУВС, 2012. – 476 с.

2.3. НАРКОТИЧНІ ЗАСОБИ. ПСИХОТРОПНІ РЕЧОВИНИ ТА ЇХ АНАЛОГИ. ОЗНАКИ НАРКОТИЧНОГО СП'ЯНІННЯ (за навчальним планом табірних зборів)

2.4. ОСНОВИ КРИМІНАЛЬНОЇ ПРОЦЕСУАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Тема 2.4.1. Поняття кримінального процесу та засади кримінального провадження. КПЗ

Лекція – 2 год.
Семінарське заняття – 2 год.

Навчальна мета: розкриття поняття, значення та ознак системи стадій

кримінального процесу, джерел кримінально-процесуального права, поняття та основних категорій кримінально-процесуальних форм та функцій.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація «Поняття кримінального процесу та засади кримінального провадження. КПЗ».

План лекції (навчальні питання):

1. Поняття, сутність та форми кримінального процесу. Історичні форми кримінального процесу.
2. Завдання кримінального процесу.
3. Система стадій кримінального процесу.
4. Кримінальні процесуальні функції.
5. Джерела кримінального процесуального права.
6. Поняття, структура і види кримінальних процесуальних норм.
7. Чинність кримінального процесуального закону у просторі, часі та щодо осіб.

План семінарського заняття (навчальні питання):

1. Поняття кримінального процесу.
2. Сутність кримінального процесу.
3. Форми кримінального процесу.
4. Завдання кримінального процесу.
5. Стадії кримінального процесу.
6. Кримінальні процесуальні функції.
5. Джерела кримінального процесуального права.
7. Поняття кримінальних процесуальних норм
8. Структура кримінальних процесуальних норм
9. Види кримінальних процесуальних норм.
10. Чинність кримінального процесуального закону у просторі.
11. Чинність кримінального процесуального закону у часі.
12. Чинність кримінального процесуального закону щодо осіб.

Тема 2.4.2. Учасники кримінального провадження

Лекція – 2 год.

Семінарське заняття – 2 год.

Навчальна мета: розкриття поняття та класифікації суб'єктів кримінального процесу, їх процесуального статусу, порядку відводу суб'єктів кримінального провадження.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація «Учасники кримінального провадження».

План лекції (навчальні питання):

1. Поняття і класифікація суб'єктів кримінального процесу.

2. Суд, слідчий суддя, присяжний як суб'єкти кримінальної процесуальної діяльності.
3. Сторона обвинувачення.
4. Сторона захисту.
5. Потерпілий та його представник у кримінальному процесі. Їх процесуальний статус.
6. Інші учасники кримінального провадження.
7. Відводи суб'єктів кримінального провадження.

План семінарського заняття (навчальні питання):

1. Поняття суб'єктів кримінального процесу.
2. Класифікація суб'єктів кримінального процесу.
3. Сторона обвинувачення.
4. Сторона захисту.
5. Потерпілий та його представник у кримінальному процесі.
6. Інші учасники кримінального провадження.
7. Відводи суб'єктів кримінального провадження.

Тема 2.4.3. Докази і доказування у кримінальному процесі

Лекція – 2 год.
Семінарське заняття – 2 год.

Навчальна мета: розкриття сутності та значення кримінального процесуального доказування, предмета, меж та суб'єктів доказування у кримінальному процесі, видів джерел доказів в кримінальному судочинстві.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація «Докази і доказування у кримінальному процесі».

План лекції (навчальні питання):

1. Поняття, сутність та значення кримінального процесуального доказування.
2. Предмет, межі та суб'єкти доказування в кримінальному процесі.
3. Поняття доказів, їх види, класифікація, ознаки.
4. Види джерел доказів в кримінальному судочинстві.

План семінарського заняття (навчальні питання):

1. Поняття кримінального процесуального доказування.
2. Сутність кримінального процесуального доказування.
3. Значення кримінального процесуального доказування.
4. Предмет доказування в кримінальному процесі.
5. Межі та доказування в кримінальному процесі.
6. Суб'єкти доказування в кримінальному процесі.
7. Поняття доказів.
8. Види доказів.
9. Класифікація доказів.

10. Ознаки доказів.

Тема 2.4.4. Заходи забезпечення кримінального провадження не пов'язані із позбавленням волі

Лекція – 2 год.
Семінарське заняття – 2 год.

Навчальна мета: розкриття поняття кримінального провадження не пов'язані із позбавленням волі, видів кримінально-процесуальних джерел доказів, до яких відносяться показання свідка, потерпілого, особливостей їх оцінки і перевірки, речових доказів, особливостей їх зберігання, вирішення питання про речові докази.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація «Заходи забезпечення кримінального провадження не пов'язані із позбавленням волі».

План лекції (навчальні питання):

1. Поняття заходів забезпечення кримінального провадження і підстави їх застосування.
2. Виклик слідчим, прокурором, судовий виклик і привід.
3. Накладення грошового стягнення.
4. Тимчасове обмеження у користуванні спеціальним правом.
5. Відсторонення від посади.
6. Тимчасовий доступ до речей і документів.
7. Тимчасове вилучення майна та арешт майна.

План семінарського заняття (навчальні питання):

1. Поняття заходів забезпечення кримінального провадження.
2. Підстави застосування заходів забезпечення кримінального провадження.
3. Виклик слідчим, прокурором.
4. Привід слідчим, прокурором.
5. Накладення грошового стягнення.
6. Тимчасове обмеження у користуванні спеціальним правом.
7. Відсторонення від посади.
8. Тимчасовий доступ до речей і документів.
9. Тимчасове вилучення майна.
10. Арешт майна.

Тема 2.4.5. Запобіжні заходи. Затримання особи

Лекція – 2 год.
Семінарське заняття – 2 год.

Навчальна мета: розкриття поняття і видів запобіжних заходів, мети і підстави їх застосування; загальний порядок зміни та скасування запобіжних заходів; порядок застосування окремих видів запобіжних заходів.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація «Запобіжні заходи. Затримання особи».

План лекції (навчальні питання):

1. Запобіжні заходи: поняття, види, мета і підстави їх застосування.
2. Загальний порядок застосування, зміни та скасування запобіжних заходів.
3. Порядок застосування окремих видів запобіжних заходів.

План семінарського заняття(навчальні питання):

1. Запобіжні заходи.
2. Затримання особи.

Тема 2.4.6. Слідчі та негласні (розшукові) дії

Лекція – 4 год.
Семінарське заняття – 2 год.

Навчальна мета: розкриття поняття значення слідчих (розшукових) дій, умов та підстав їх проведення. Розгляд і процесуальна характеристика окремих слідчих (розшукових) дій, процесуальний порядок їх проведення та процесуальне оформлення.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація «Слідчі та негласні (розшукові) дії».

План лекції (навчальні питання):

1. Поняття і значення слідчих (розшукових) дій, умови та підстави їх проведення.
2. Класифікація слідчих (розшукових) дій та процесуальний порядок їх оформлення.
3. Процесуальна характеристика окремих слідчих (розшукових) дій: допиту; пред'явлення для впізнання; обшуку; огляду; слідчого експерименту.
4. Експертиза у кримінальному провадженні: підстави проведення та порядок залучення експерта.
5. Підстави проведення негласних слідчих (розшукових) дій:
  - 5.1. Формальні підстави для проведення НСРД.
  - 5.2. Документальні підстави для проведення НСРД.
6. Засоби, що використовуються під час проведення НСРД:

6.1. Поняття та зміст засобів, що використовуються під час проведення НСРД.

6.2. Ідентифіковані (помічені) або несправжні (імітаційні) засоби.

6.3. Фіксація ходу і результатів НСРД.

7. Втручання у приватне спілкування.

7.1. Зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж.

7.2. Зняття інформації з електронних інформаційних систем.

7.3. Обстеження публічно недоступних місць, житла чи іншого володіння особи як НСРД.

7.4. Спостереження за особою, річчю або місцем.

8. Інші негласні слідчі (розшукові) дії.

8.1. Виконання спеціального завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації.

8.2. Контроль за вчиненням злочину.

9. Використання результатів НСРД у кримінальному судочинстві.

План семінарського заняття (навчальні питання):

1. Поняття і значення слідчих (розшукових) дій, умови та підстави їх проведення.

2. Класифікація слідчих (розшукових) дій та процесуальний порядок їх оформлення.

3. Процесуальна характеристика окремих слідчих (розшукових) дій: допиту; пред'явлення для впізнання; обшуку; огляду; слідчого експерименту.

4. Експертиза у кримінальному провадженні: підстави проведення та порядок залучення експерта.

5. Підстави проведення негласних слідчих (розшукових) дій:

5.1. Формальні підстави для проведення НСРД.

5.2. Документальні підстави для проведення НСРД.

6. Засоби, що використовуються під час проведення НСРД:

6.1. Поняття та зміст засобів, що використовуються під час проведення НСРД.

6.2. Ідентифіковані (помічені) або несправжні (імітаційні) засоби.

6.3. Фіксація ходу і результатів НСРД.

7. Втручання у приватне спілкування.

7.1. Зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж.

7.2. Зняття інформації з електронних інформаційних систем.

7.3. Обстеження публічно недоступних місць, житла чи іншого володіння особи як НСРД.

7.4. Спостереження за особою, річчю або місцем.

8. Інші негласні слідчі (розшукові) дії.

8.1. Виконання спеціального завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації.

8.2. Контроль за вчиненням злочину.

9. Використання результатів НСРД у кримінальному судочинстві.

Тема 2.4.7. Основні етапи досудового розслідування

Лекція – 4 год.
Семінарське заняття – 2 год.

Навчальна мета: розглянути у повному обсязі такі питання як поняття стадії досудового розслідування, відкриття, підслідність, об'єднання кримінального провадження, строки досудового розслідування, розгляд клопотань під час досудового розслідування, взаємодія слідчого з оперативними підрозділами, складання процесуальних документів під час досудового розслідування. Застосування технічних засобів фіксування кримінального провадження, повідомлення про підозру: суть та значення. Підстави та порядок повідомлення про підозру, зупинення, відновлення досудового розслідування: підстави та процесуальний порядок, форми закінчення досудового розслідування та систематизація матеріалів кримінального провадження, підстави та процесуальний порядок закриття кримінального провадження.

Підготувати до вміння практичного застосування знань основних положень: відкриття, підслідність, об'єднання кримінального провадження, строки досудового розслідування. Підстави та порядок повідомлення про підозру, зупинення, відновлення досудового розслідування, форми закінчення досудового розслідування та процесуальний порядок закриття кримінального провадження.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація «Основні етапи досудового розслідування».

План лекції (навчальні питання):

1. Поняття стадії досудового розслідування. Відкриття, підслідність, об'єднання кримінального провадження.
2. Строки досудового розслідування, розгляд клопотань під час досудового розслідування.
3. Взаємодія слідчого з оперативними підрозділами.
4. Складання процесуальних документів під час досудового розслідування. Застосування технічних засобів фіксування кримінального провадження.
5. Повідомлення про підозру: суть та значення. Підстави та порядок повідомлення про підозру.
6. Зупинення, відновлення досудового розслідування: підстави та процесуальний порядок.
7. Форми закінчення досудового розслідування. Систематизація матеріалів кримінального провадження.
8. Підстави та процесуальний порядок закриття кримінального провадження.

План семінарського заняття (навчальні питання):

1. Поняття стадії досудового розслідування. Відкриття, підслідність, об'єднання кримінального провадження.
2. Строки досудового розслідування, розгляд клопотань під час досудового розслідування.
3. Взаємодія слідчого з оперативними підрозділами.
4. Складання процесуальних документів під час досудового розслідування. Застосування технічних засобів фіксування кримінального провадження.
5. Повідомлення про підозру: суть та значення. Підстави та порядок повідомлення про підозру.
6. Зупинення, відновлення досудового розслідування: підстави та процесуальний порядок.
7. Форми закінчення досудового розслідування. Систематизація матеріалів кримінального провадження.
8. Підстави та процесуальний порядок закриття кримінального провадження.

Література:

1. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI. - Відомості Верховної Ради України. - 2013. - № 9-10, № 11-12, № 13. - ст.88. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.
2. Кримінальний процес : підручник / Ю.М. Грошевий, В.Я. Тацій, А.Р. Туманянц та ін. ; за ред. В.Я. Тація, Ю.М. Грошевого, О.В. Капліної, О.Г. Шило. – Х. : Право, 2013. - 824 с.
3. Молдаван А.В., Кацавець Р.С. Кримінальний процес України: Лекції. Процесуальні документи. - К.: Алерта, 2014. – 352 с.
4. Кримінальний процес : навч.-метод. посібн. / О.В. Поліщук, С.Л. Деревянкін, С.В. Албул, О.Б. Пойзнер. – Одеса : ОДУВС, 2014. – 266 с.
5. Максименко В. Початок досудового розслідування: порівняльно-правовий аспект / В. Максименко // Підприємництво, господарство і право. - 2017. - № 5. - С. 236-240.
6. Головка Б.Ю. Структура кримінального провадження та її значення для кримінальної процесуальної діяльності прокурора (на прикладі етапу закінчення досудового розслідування) / Б.Ю. Головка // Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. - 2017. - Вип. 4. - С. 91-99.
7. Головка Б.Ю. Сутність і зміст етапу закінчення досудового розслідування та їх значення для кримінальної процесуальної діяльності прокурора / Б.Ю. Головка // Право і безпека. - 2017. - № 4. - С. 82-88.

2.5. ПРИВЕНТИВНА (ПРОФІЛАКТИЧНА) ПОЛІЦЕЙСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ

Тема 2.5.1. Правові основи та організація превентивної (профілактичної) поліцейської діяльності

Лекція – 2 год.
Практичне заняття – 2 год.

Навчальна мета: розуміння важливості взаємодії органів Національної поліції з громадськістю, предмета профілактики злочинів, правильного визначення її змісту і меж, а також організаційно-правових засад профілактики правопорушень.

Виховна мета: організація правового виховання й розуміння шкоди, яку заподіює суспільству й державі злочинність, і формування свідомості щодо нетерпимості існування такого сучасного стану і неутішних тенденцій злочинності, а також орієнтованість правоохоронців на запобігання і протидію злочинності.

Навчальне обладнання, ТЗН: електронні підручники, посібники, мультимедійні слайди, комп'ютер.

Наочні засоби: зразки документів, тексти нормативних документів. мультимедійне супроводження.

План лекції (навчальні питання):

1. Поняття, завдання та принципи превентивної поліцейської діяльності.
2. Види превентивної поліцейської діяльності.
3. Правове регулювання організації превентивної поліцейської діяльності.
4. Взаємодія підрозділів поліції у здійсненні превентивної (профілактичної) діяльності з громадянами, органами державної влади та місцевого самоврядування, іншими підрозділами Національної поліції, громадськими організаціями.

План практичного заняття (навчальні питання):

1. Вирішення та обговорення тестових завдань.
2. Взаємодія підрозділів поліції у здійсненні превентивної (профілактичної) діяльності з громадянами, органами державної влади та місцевого самоврядування, іншими підрозділами Національної поліції, громадськими організаціями.
4. Вирішення ситуативних завдань.

Тема 2.5.2. Індивідуально-превентивна (профілактична) діяльність поліцейського

Лекція – 2 год.

Навчальна мета: формування поняттєво-категоріального апарату з відповідної теми лекції, а також систематизованих стійких знань курсантів про форми і методи профілактичної діяльності поліції та її вплив на стан боротьби з правопорушеннями; можливість самостійного комплексного аналізу даних про динаміку правопорушень та розробки на її основі заходів профілактики.

Виховна мета: сформувати повагу до прав людини, розуміння верховенства права, сприяти формуванню вмінь та навиків управлінської діяльності, вміло застосовувати отримані курсантами знання в практичній діяльності під час організації роботи уповноважених підрозділів.

Навчальне обладнання, ТЗН: електронні підручники, посібники, мультимедійні слайди, комп'ютер.

Наочні засоби: зразки документів, тексти нормативних документів.

План лекції (навчальні питання):

1. Повноваження поліцейського по здійсненню профілактичної роботи.
2. Основні принципи здійснення профілактичної діяльності.
3. Форми і методи індивідуально-профілактичного впливу на осіб.
4. Заходи індивідуальної превенції (профілактики).
5. Підстави та порядок взяття на облік осіб, схильних до вчинення правопорушень, ведення відповідної документації.

Тема 2.5.3. Індивідуальна та загальна превентивна діяльність поліцейського щодо дітей

Лекція – 2 год.

Навчальна мета: Ознайомити курсантів з загальною профілактикою серед дітей та загально-соціальними заходами попередження адміністративних правопорушень. Розглянути повноваження суб'єктів профілактики правопорушень серед дітей.

Виховна мета: сформувати повагу до прав людини, розуміння верховенства права, сприяти формуванню вмінь та навиків управлінської діяльності, вміло застосовувати отримані слухачами знання в практичній діяльності під час організації роботи уповноважених підрозділів під час роботи з дітьми.

Навчальне обладнання, ТЗН: електронні підручники, посібники, мультимедійні слайди, комп'ютер.

Наочні засоби: зразки документів, тексти нормативних документів.

План лекції (навчальні питання):

1. Основні принципи під час здійснення профілактичної роботи з дітьми
2. Алгоритм дій поліцейського під час затримання дитини.

3. Найчастіші ситуації контакту ювенального інспектора поліції з дитиною.
4. Заходи з профілактики адміністративних і кримінальних правопорушень серед дітей.
5. Підстави та порядок взяття на облік осіб, схильних до вчинення правопорушень, ведення відповідної документації.
6. Проведення опитування та допиту дитини, застосування методики «зелена кімната».
7. Права та обов'язки працівника поліції під час роботи з дітьми.

Тема 2.5.4. Попередження і припинення правопорушень підрозділами поліції

Лекція – 2 год.

Практичне заняття – 2 год.

Навчальна мета: розуміння важливості взаємодії органів Національної поліції з громадськістю, предмета профілактики злочинів, правильного визначення її змісту і меж, а також організаційно-правових засад профілактики правопорушень.

Виховна мета: організація правового виховання й розуміння шкоди, яку заподіює суспільству й державі злочинність, і формування свідомості щодо нетерпимості існування такого сучасного стану і неутішних тенденцій злочинності, а також орієнтованість правоохоронців на запобігання і протидію злочинності.

Навчальне обладнання, ТЗН: електронні підручники, посібники, мультимедійні слайди, комп'ютер.

Наочні засоби: зразки документів, тексти нормативних документів. мультимедійне супроводження.

План лекції (навчальні питання):

1. Завдання поліцейського щодо попередження правопорушень.
2. Порядок організації виїзду та прибуття слідчо-оперативної групи на місце вчинення кримінальних правопорушень та інших подій.
3. Особливості проведення профілактичних бесід з особами, схильними до вчинення правопорушень.
4. Методика встановлення поліцейським довірчих відносин з громадянами з метою отримання інформації, яка сприяє попередженню правопорушень, виявленню осіб, схильних до їх вчинення.

План практичного заняття (навчальні питання):

1. Вирішення та обговорення тестових завдань.
2. Взаємодія підрозділів поліції у здійсненні превентивної (профілактичної) діяльності з громадянами, органами державної влади та місцевого самоврядування, іншими підрозділами Національної поліції, громадськими організаціями.
3. Вирішення ситуативних завдань.

Література:

1. Конституція України від 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07 грудня 1984 року // Відомості Верховної Ради України. – 1984. – № 51. – Ст. 1122.
3. Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі: Закон України від 20 грудня 1994 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – №52. – С. 455.
4. Про Національну поліцію: Закон України від 02 липня 2015 р. // Відомості Верховної Ради. - 2015. - № 40-41. - Ст.379
5. Про затвердження Інструкції про організацію здійснення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі [Електронний ресурс] : Наказ МВС України, Державного департаменту з питань виконання покарань від 4 листопада 2003 р. №1303/203 - Електрон. дан. (1 файл). – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua> - Назва з екрана.
6. Про затвердження Положення про організацію первинної професійної підготовки поліцейських, яких вперше прийнято на службу в поліції [Електронний ресурс]: Наказ МВС від 16.02.2016 № 105 - Електрон. дан. (1 файл). – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua> - Назва з екрана.
7. Адміністративно-правовий захист прав громадян: навч.-метод. пос. / [К.К. Афанасьєв, Б.В. Гостєв, Є.О. Несвіт та ін.]; МВС України, Луган. держ. ун-т внутр. справ ім. Е.О. Ді-дорєнка. – Луганськ : РВВ ЛДУВС ім. Е.О. Дідорєнка, 2011. – 280 с.
8. Гладун З.С. Адміністративне право України : навч. посіб.-довід. для підгот. до іспиту / З.С. Гладун. – Т. : ТНЕУ, 2008. – С. 172.
9. Демський Е.Ф. Адміністративне процесуальне право України : навч. посіб. / Е.Ф. Демський. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 495 с.
10. Денчук Р.О. Адміністративне право України : метод. рек. з проведення практ. занять / Р.О. Денчук. – О. : СВД Черкасов, 2008. – 91 с.
11. Дмитриев Ю.А. Административное право : учебник / Ю.А. Дмитриев, И.А. Полянский, Е.В. Трофимов. – М. : Эксмо, 2009. – 928 с.
12. Калюжний Р.А. Кодекс України про адміністративні правопорушення : науково-практичний коментар. / Р.А. Калюжний, А.Т. Комзюк, О.О. Погрібний та інш. – К. : Правова єдність, 2008. – 781 с.
13. Кисіль З.Р. Адміністративне право : навч. посіб. 2-ге вид. / З. Р. Кисіль, М.В. Ковалів, Р.В. Кисіль. – К. : Правова єдність, 2009. – 465 с.
14. Ковалів М.В. Адміністративна діяльність : навч. посіб. / М.В. Ковалів, З.Р. Кисіль, Д.П. Калаянов. – К. : Правова єдність, 2009. – 432 с.
15. Ковалів М.В. Адміністративна діяльність : підручник / З.Р. Кисіль, М.В. Ковалів, Р.В. Кисіль. – К. : Правова єдність, 2009.- 432 с.
16. Колпаков В.К. Адміністративна відповідальність (адміністративно-деліктне право) : навч. посіб./ В.К. Колпаков. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 256 с.
17. Кузьменко О.В. Адміністративне процесуальне право України : підручник / О.В. Кузьменко. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 416 с.

18. Макарейко Н.В. Административное право: конспект лекций : / Н.В. Макарейко. – М. : Высшее образование, 2009. – 189 с.
19. Макаренко А.В. Адміністративне право. Загальна частина : навч.-метод. посіб. для самост. вивчення дисципліни / А.В. Макаренко. – К. : КНЕУ, 2008. – 264 с.
20. Мосьонз С.О. Адміністративне право України у визначеннях та схемах : навч. посіб./ С.О. Мосьонз. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 272 с.
21. Овсянко Д.М. Административное право в схемах и определениях : учеб. пособие / Д.М. Овсянко. – М. : Юристъ, 2009. – 84 с.
22. Остапенко О.І. Адміністративне право : навч. посіб. / О.І. Остапенко, З.Р. Кісіль, М.В. Ковалів, Р.В. Кісіль. – К. : Правова єдність, 2008. – 533 с.
23. Попов Л.Л. Административное право : учебник / Л.Л. Попов. – М. : Проспект, 2008. – С. 688.
24. Смоленский М.Б. Административное право : учеб. пособие / М.Б. Смоленский. – М. : Феникс, 2008. – 312 с.
25. Тимошенко И. Административное право : конспект лекций. / И. Тимошенко. – М. : Феникс, 2008. – 316 с.

2.6. ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ПОЛЩЕЙСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ. БЕЗПЕКА РОБОТИ З ІНФОРМАЦІЄЮ (за навчальним планом підготовки бакалаврів)

2.7. ОСНОВИ КРИМІНАЛІСТИКИ

Тема 2.7.1. Криміналістика – наука про розслідування злочинів

Лекція – 2 год.

Навчальна мета: ознайомити курсантів з предметом, системою, задачами і методами криміналістики.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація «Криміналістика – наука про розслідування злочинів».

План лекції (навчальні питання):

1. Історія зародження, виникнення та предмет криміналістики
2. Задачі криміналістики
3. Криміналістика в системі юридичних наук
4. Система криміналістики
5. Методологічні основи криміналістики

Тема 2.7.2. Використання ознак зовнішності людини під час розслідування злочинів

Лекція – 2 год.

Навчальна мета: ознайомити курсантів з описом ознак зовнішності людини, методами опису ознак зовнішності людини, методами і засобами фіксації ознак зовнішності людини, видами ідентифікації людини за ознаками зовнішності.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація «Використання ознак зовнішності людини під час розслідування злочинів».

План лекції (навчальні питання):

1. Ознаки зовнішності людини: поняття та класифікація.
2. Опис ознак зовнішності людини методом словесного портрета.
3. Криміналістична діагностика татуювань.
4. Методи й засоби фіксації ознак зовнішності людини.
5. Види ідентифікації людини за ознаками зовнішності.

Тема 2.7.3. Основи криміналістичного дослідження документів

Лекція – 2 год.

Навчальна мета: надати курсантам знання щодо видів техніко-криміналістичного дослідження документів.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація «Основи криміналістичного дослідження документів».

План лекції (навчальні питання):

1. Поняття і види техніко-криміналістичного дослідження документів.
2. Слідчий огляд документів, методи і способи фіксації.
3. Поняття і види печаток та штампів.
4. Огляд та попереднє дослідження машинописних текстів.

Тема 2.7.4. Основи криміналістичного зброєзнавства

Лекція – 2 год.

Навчальна мета: ознайомити курсантів з механізмом утворення слідів на кулях, снарядах, гільзах.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація «Основи криміналістичного зброєзнавства».

План лекції (навчальні питання):

1. Поняття судової балістики та її об'єкти.
2. Поняття вогнепальної зброї, її класифікація та характеристика.
3. Механізм утворення слідів на кулях, снарядах, гільзах.
4. Сліди пострілу і їх класифікація.
5. Судово-балістична експертиза.

Тема 2.7.5. Основи трасології

Лекція – 2 год.

Навчальна мета: надати курсантам знання щодо загальних правил виявлення, фіксації й вилучення слідів.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація «Основи трасології».

План лекції (навчальні питання):

1. Поняття трасології та класифікація слідів.
2. Загальні правила виявлення, фіксації й вилучення слідів.
  - 2.1. Сліди рук та види слідів ніг людини (стопа й підошва взуття).
  - 2.2. Поняття "знаряддя злочину" та засіб вчинення злочину.
  - 2.3. Види слідів транспортних засобів.
  - 2.4. Поняття слідів зубів, нігтів та інших частин тіла людини (губ, щік, підборіддя, носа, вушної раковини).
3. Загальний порядок призначення трасологічної експертизи (підготовка зразків і об'єктів дослідження).

Тема 2.7.6. Криміналістичні обліки

Лекція – 2 год.

Навчальна мета: надати курсантам знання щодо криміналістичних обліків та їх видів.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація «Криміналістичні обліки».

План лекції (навчальні питання):

1. Поняття криміналістичної реєстрації, її види.
2. Поняття криміналістичних обліків та їх види.
3. Методи і форми криміналістичних обліків.
4. Об'єкти криміналістичних обліків та кримінальної реєстрації.
5. Поняття дактилоскопічної формули і методика її підрахунку.

Тема 2.7.7. Огляд місця події та його учасники

Лекція – 2 год.
Семінарське заняття – 2 год.

Навчальна мета: ознайомити курсантів з загальними положеннями криміналістичної тактики огляду та обслідування.

Навчальне обладнання: мультимедійне забезпечення

Наочні засоби: лекція-презентація «Огляд місця події та його учасники».

План лекції (навчальні питання):

1. Поняття, види та сутність слідчого огляду.
2. Організація і тактичні прийоми огляду місця події. Огляд трупа.
3. Фіксація результатів огляду місця події.

План семінарського заняття(навчальні питання):

1. Поняття огляду місця події.
2. Підготовка до огляду місця події.
3. Дії слідчого при проведенні огляду місця події.
4. Фіксація результатів огляду місця події.

Література:

1. Конституція України : [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. Офіційний веб-сайт. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=254%EA%2F96%2D%E2%F0> .

2. Кримінальний кодекс України: [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. Офіційний веб-сайт. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2341-14>.

3. Кримінальний процесуальний кодекс України: [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. Офіційний веб-сайт. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1001-5&p=1244220374102612>.

4. Криміналістика: навчальний посіб. [Текст] / Р.І. Благута, Р. Сибірна, В.М. Бараняк та ін.; [за заг.ред. Є.В. Пряхіна]. - К.: Атіка, 2012. - 496 с.

5. Качковський М.С. Особливості огляду місця події під час розслідування умисного введення в обіг на ринку України небезпечної продукції / М.С. Качковський // Вчені записки таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія : Юридичні науки. - 2017. - Т. 28(67), № 2. - С. 56-60.

6. Серафимов О.М. Технологія огляду місця події під час розслідування вбивств / О.М. Серафимов // науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Юриспруденція. - 2017. - Вип. 28. - С. 123-126.

7. Пиріг І.В. Тактичні прийоми огляду місця дорожньо-транспортної події / І.В. Пиріг, Л.О. Андрієвська // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. - 2017. - № 1. - С. 227-232.

3. ПРОФЕСІЙНО-ПРАКТИЧНА ПІДГОТОВКА

3.1. ФІЗИЧНА ПІДГОТОВКА (ТАКТИКА САМОЗАХИСТУ) (за навчальним планом підготовки бакалаврів)

3.2. ТАКТИЧНА ПІДГОТОВКА (ПЕРЕВІРКА ДОКУМЕНТІВ) (за навчальним планом підготовки бакалаврів)

3.3. ДІЇ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО НА МІСЦІ ПОДІЇ

Тема 3.3.1. Дії поліцейського на місці скоєння квартирної крадіжки

Практичне заняття – 6 год.

Навчальна мета: сформувати у курсантів навички правильних дій на місці скоєння квартирної крадіжки.

Навчальне обладнання: радіостанції – 2, поясна система із спорядженням – 2, індивідуальна аптечка – 1, бронежилет – 2, нагрудна камера – 1, планшет – 1, службовий автомобіль – 1.

Наочні засоби: методичні рекомендації щодо проведення практичних занять.

План практичного заняття (навчальні питання):

- Першочергові дії поліцейського після отримання інформації про квартирну крадіжку.
- Дії поліцейського на місці скоєння крадіжки до прибуття слідчо-оперативної групи.
- Подальші дії поліцейського після прибуття на місце квартирної крадіжки слідчо-оперативної групи.

Тема 3.3.2. Дії поліцейського на місці скоєння розбійного нападу

Практичне заняття – 6 год.

Навчальна мета: сформувати у курсантів навички правильних дій на місці скоєння розбійного нападу.

Навчальне обладнання: радіостанції – 2, поясна система із спорядженням – 2, індивідуальна аптечка – 1, бронежилет – 2, нагрудна камера – 1, планшет – 1, стрічка – 1, службовий автомобіль – 1.

Наочні засоби: методичні рекомендації щодо проведення практичних занять.

План практичного заняття (навчальні питання):

- Першочергові дії поліцейського після отримання інформації про розбійний напад.

- Дії поліцейського на місці скоєння розбійного нападу до прибуття слідчо-оперативної групи.
- Подальші дії поліцейського після прибуття на місце скоєння розбійного нападу слідчо-оперативної групи.

Тема 3.3.3. Дії поліцейського на місці скоєнні вбивства

Практичне заняття – 6 год.

Навчальна мета: сформувати у курсантів навички правильних дій на місці скоєння вбивства.

Навчальне обладнання: радіостанції – 2, поясна система із спорядженням – 2, індивідуальна аптечка – 1, бронежилет – 2, нагрудна камера – 1, планшет – 1, стрічка – 1, службовий автомобіль – 1.

Наочні засоби: методичні рекомендації щодо проведення практичних занять.

План практичного заняття (навчальні питання):

- Першочергові дії поліцейського після отримання інформації про вбивство.
- Дії поліцейського на місці вбивства до прибуття слідчо-оперативної групи.
- Подальші дії поліцейського після прибуття на місце вбивства слідчо-оперативної групи.

Література:

1. Конституція України. Прийнята на 5-й сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30.
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1984. – додаток до № 51. Ст. 1122 (з наступними змінами та доповненнями).
3. Кримінальний кодекс України від 01 квітня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 25-26.
4. Кримінальний процесуальний кодекс України // Відомості Верховної Ради України — 2013 р. — № 9-10. — стор. 474. — ст. 88.
5. Про Національну Поліцію: Закон України від 02 липня 2015 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 40-41. – Ст. 379.
6. Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України, затверджене наказом МВС України від 26 січня 2016 року № 50.
7. Адміністративна (поліцейська) діяльність органів внутрішніх справ (Загальна частина). Підручник // Авт. колектив (Ю.І. Римаренко, Є.М. Моїсєєв, В.І. Олефір – керівники). – К.: КНТ. 2008. – 816 с.

3.4. ВОГНЕВА ПІДГОТОВКА

(за навчальним планом підготовки бакалаврів)

3.5. СТРОЙОВИЙ ВИШКІЛ ТА СЛУЖБОВА ДИСЦИПЛІНА

(за навчальним планом табірних зборів)

3.6. ДОМЕДИЧНА ПІДГОТОВКА

(за навчальним планом підготовки бакалаврів)

3.7. НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА

(за навчальним планом підготовки бакалаврів)

IV. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Вибір методів навчання зумовлений характером пізнавальної діяльності курсантів та особливостями освітнього процесу. Зокрема, для досягнення мети конкретної навчальної дисципліни, формування комплексу відповідних знань та вмінь, застосовуються пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, проблемно-пошуковий та дослідницький методи.

V. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточна успішність навчання курсантів

Поточний контроль знань курсантів здійснюється за національною шкалою («2», «3», «4», «5»).

Незадовільна оцінка («2») відпрацьовується в **обов'язковому** порядку, протягом 10 днів з моменту отримання (для підрахунку загальної кількості балів враховується лише оцінка, отримана при відпрацюванні).

Оцінки, отримані курсантом під час поточного контролю, виставляються викладачем в Журналі обліку роботи академічної групи.

Підсумковий контроль

Підсумковий контроль здійснюється окремо по кожній навчальній дисципліні в кінці навчання.

Підсумковий контроль знань курсантів здійснюється за національною шкалою («2», «3», «4», «5»).

VI. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ

Системою оцінювання рівня знань під час проведення практичних, семінарських занять та під час підсумкового контролю є виставлення оцінок за чотирибальною шкалою:

Оцінка «відмінно» 5/A – якщо при відповіді на теоретичні питання курсант виявив глибокі знання фактичного матеріалу, має добрі навички порівняльного аналізу нормативно-правових актів, правильно може застосувати

отримані знання в практичній діяльності. Відповідь точна, аргументована, логічно та послідовно викладена.

Оцінка «добре» 4/В,С – якщо при відповіді на теоретичні питання курсант виявив достатньо повні знання фактичного матеріалу, має навички порівняльного аналізу нормативно-правових актів, правильно може застосувати отримані знання в практичній діяльності. Відповідь містить окремі неточності, прогалини у викладенні матеріалу. Відповідь порівняно стисла і не завжди логічна та послідовна;

Оцінка «задовільно» 3/Д,Е – якщо при відповіді на теоретичні питання курсант в основному засвоїв матеріал дисципліни, але його знання дещо фрагментарні. Курсант слабо володіє практичними навичками. Відповідь містить суттєві неточності та прогалини у викладенні фактичного матеріалу. Відповідь нелогічна і непереконлива.

Оцінка «незадовільно» 2/ФХ, F – курсант слабо знає фактичний матеріал, не володіє практичними навичками. Викладення матеріалу уривчасте, з великими прогалинами, нелогічне, непослідовне, з грубими помилками.

IV. КОНТРОЛЬНІ ЗАХОДИ

За результатами первинної професійної підготовки курсанти проходять **кваліфікаційну атестацію (комплексний екзамен)**, яка складається з 2-х навчальних дисциплін: *основи адміністративно-юрисдикційної діяльності та тактико-спеціальної підготовки*.